

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu se înapo-
iază.

Ce e „Tribuna” zilelor noastre?

De Octavian Goga.

V.

Rostul scriitorilor în „politică”.

Undeva, într'un colț obscur de cafenea, unde răstoiam o revistă, am auzit deunăzi cuvintele pe cari le dau aici, un fragment dintr-o convorbire dela masa de cărți, în jurul căreia stăteau vre-o patru „fruntași”, cât se poate de bine nutriți, jucând „calabrias” și trăgând cumpănite rețevile de fum din portoricele lor nesuferite...

Vorbea un domn cu ochelarii prinși în aur :
— „Nu mi-e frică de ciuică! Ține-te, doctore, fucute'n suflet! Contra, cvint, vanac, cassa! Cum zic, mă frate, de ce nu rămân ei la *specialitatea* lor, ce se bagă în politică, unde nu se pricep... Că politica, mă frate, *aiă*...”

Înțelegeți, că era vorba de scriitori și că subsemnatul, chemând cu un gest cât se poate de discret talul, a plătit capușinarul și a plecat cu multă părere de rău, că n'a putut urmări până la sfârșit această conversație interesantă...

„Ce caută scriitorii în politică?” Iată o întrebare, care, grație principiilor formulate în treacăt de ziarul „Românul” și atinse cu mult prisos de sare attică în cartea dela Brașov, preocupă astăzi lumea noastră. E un fenomen din cele mai interesante să vezi ce păreri debitează uneori societatea la noi asupra bieților mănuiitori ai condeiului. Imprejurarea, că scriitorii mai de seamă din trecut s'au dus peste graniță, că cei din Regat n'au călcat aproape nici odată pământul nostru, că cei cari înodau versuri și făceau acrostihuri pe aici erau de obicei niște „dascăli tipați”, sau alt soi de naufragiați fără pic de talent, aceste toate au contribuit la înfiriparea unei imagini ciudate a scriitorului român. Până mai deunăzi era cât se poate de puțin măgulitoare concepția curentă asupra acestui personaj, zugrăvit mai totdeauna în culori stridente, cu multe nuanțe de romantism exagerat. Pentru a-l judeca bunul nostru provincial își pune în mișcare toată puterea de imaginație menită a-i împrumuta viziuni, cari de cari mai fantastice. Cufare dintre bătrânii noștri mai bătrâni aplică și astăzi cuvântul „poet” unui individ exaltat, fără nici un căpătâi, un fel de taie cânilor frunză, care știe potrive vorbele și se ține de drăcii, incurcând capul la fetele și nevastele oamenilor cum se cade. De câteori vine vorba de „poet”, bătrânul nostru zîmbește cu mult înțeles, ca pe urma amintirii vre-unei aventuri din tinerețe, ori a unei reminiscențe dintr-o poveste de demult. Pornindu-se la vorbă simpaticul moș, are să rădă cu poftă: Așa-s toți poeții... Era pe vremea mea unu', de tot al dracului, de-l știa întreg Bănatul, fi zicea Lupulov, strașnice orații și păcălituri potrivea. Unul singur l-a mai tăiat, Bota, care i-a făcut clutecul: „Lupuloave, Lupuloave, Domn cu cisme și potcoave...” Astfel are să-ți ducă înainte povestea cinstitului și harnicului nostru cărturar bătrân, care întâlnind un scriitor de legea nouă și văzându-l om în toată firea, cu glas potolit și cu pieptănătură ca lumea, are să rămâie grozav de decepționat: „Mă băieți, ăla nu-i poet, mă, ăla-i om de omenie!”

Vremea a atenuat cu încetul notele grotestice ale acestui tablou, dar i-a lăsat fondul romantic, care e și acum hotărîtor în ideea cu-

rentă a celor mai mulți dintre cetățenii noștri. Ei și astăzi văd în scriitor numai un fel de colăcar pela praznice, un tip înzestrat cu multe înclinări excentrice, care e cu atât mai „în stil”, cu câți mai mulți nasturi îi lipsesc la vestă. Firește, că toată activitatea lui e pentru dânsii o încorporare pe cât de firească pe atât de facilă a unor aptitudini speciale, cari, independente de voința și de rațiunea proprietarului lor, își fac de cap în clipe când misterioasa muză atinge cu sărutarea ei proverbială fruntea încadrată de-o enormă cantitate de păr... De-aici ușurința, cu care apreciază dânsii orice producție literară, de-aici zîmbetul familiar cu care te întâlnești atât de des și care pare a-ți șopti la ureche cuvinte gădilitoare: „Drăguțule, când vine Muza, nu-i așa că la noapte, pe lună, mai faci o poezie?”

De sigur, că atribuțiunile cari s'au fixat pe seama scriitorilor în puterea acestei concepții stranii, sânt cât se poate de reduse. Un astfel de răsfățat efef al lui Apollo, — își zic bărbății noștri, încărcăți de „experiență politică”, — poate să scrie un delicat madrigal în albumul unei fete frumoase, poate să facă o odă lui Mihai-Viteazul, să prindă în versuri o idilă dela fântână, dar nu e în stare să isprăvească munca noastră de gospodari așezați, cari singuri sântem chemați să conducem destinele neamului, să îndrumăm mersul atât de complicat al frământării noastre politice, să încasăm diurnele atât de muncite ale consiliilor de direcțiune pela bănci... Ce poate căuta în toate aceste afaceri, pentru a căror cântărire se cere just raționament, ce poate trage în cumpănă cuvântul cutărui autor de rime, care în nopțile înstelate, când oamenii cum se cade dorm cu fața către perete, înjghebează ca un somnambul o seamă de „frazе sforăitoare”?... Că-i mai înfundăm în câte un birou, unde pentru două sute de coroane stau șapte clișuri la zi, acești „poetico-lirico-oteliți”, asta calea-valea, dar să îndrăznească a tulbura valorile firmanelor noastre politice, — ei, aici avem și noi câte ceva de spus...

În această ordine de idei se desfășură logica multora dintre fruntașii noștri, ale căror judecăți își găsesc expresia în coloanele ziarului „Românul”. Această gazetă „autorizată” a comitetului național nu pierde nici un prilej pentru a-și manifesta suveranul dispreț de câte ori vine vorba de rolul scriitorilor în politică și cu o liniște imperturbabilă îi aruncă ziarului „Tribuna” întrebarea plină de compătimire: Mă rog, ce căutați în politică? Cu scriitorii d-voastră puteți fi cel mult „o revistă literară”... De acest gen e și concepția operei dela Brașov, în care ni-se spune cu un umor din cele mai adorabile, că la „Tribuna”, — „poetico-lirico-oteliți” scriu articoli de fond politici”...

Cum vedeți, aici nu numai atribuțiunile scriitorilor sunt binisor îngrădite, dar și noțiunea „politice” e redusă la cele mai microscopice proporții. În loc de a însemna cu acest cuvânt manifestarea forțelor multiple, cari contribuie la susținerea, la întărirea și la cârmuirea unui popor, și a judeca astfel însemnătatea fiecărui factor în măsura importanței de care poate fi învrednicită contribuția lui, o seamă din bunii noștri șefi reduc politica cu toate întrecerile ei

la cea mai îngustă arenă. Ei văd în politică numai hărțuiala mărunță a uriașei noastre sbuciumări în afirmarea existenței unui popor, ei văd doar cele câteva focuri răzlețe, cari ard pe sub răzoare încălzind câte o sentinelă prizărită și uită toată lamura ostașilor din vale, singurii cari dau și hotăresc lupta... Pentru o astfel de mentalitate, de sigur, că se cer „fapte nu poezii” și că cea mai superioară expresie a năzuințelor noastre politice e un discurs bine ticluit în parlamentul din Budapesta. Acești oameni, firește, nu vor înțelege niciodată, că în lupta de redescoperire națională a unui popor oprimat, propaganda culturală, care se desface din slova scriitorilor, e un hotărîtor act politic, cu mult mai important, decât puzderia de cuvântări înjghebate după tipicul special al oratoriei ungurești. Cu atât mai puțin vor putea aprecia după dreptate rostul producției literare sub raportul mai complicat al procesului de creațiune, care i-ar putea face să înțeleagă, că mințile cari se avântă până în cele mai depărtate sfere ale abstracțiunii, trecând atâtea stavile și biruind atâtea greutăți, au de sigur puțința de a deslega și nevinovatele operații intelectuale, cari sunt apanajul adițional al politicianismului nostru. Dar nu! Potrivit judecății, de care vorbeam, bărbatul cu rost de conducător în „politică” noastră va disprețui în adâncul sufletului său rolul literaturii, fiind pe deplin încredințat, că un talent de scriitor trage cu siguranță de zece ori mai puțin în cumpănă, decât o bună gură de avocat, care într-o ungurească impecabilă poate da gata politica lui Tisza. În acest spirit regretabil, care se distinge prin cea mai crasă intoleranță de specialist pedant, enunță amicul meu Al. Vaida formule categorice, luându-ne strașnic de sus pe noi „poetico-lirico-oteliți”, de câte ori, trecând marginile competenței noastre atât de limitate, avem imprudența de a „face politică”. Dacă am fi călăuziți de oare-care răutate în aceste constatări destul de triste, am putea cere doctorului Vaida un temeinic studiu asupra *medicinii, ca factor de specializare în științele politice...*, dar noi autodi-dacții suntem mai puțin severi, mai iertători deci...

Voim chiar a le arăta potrivnicilor noștri, că în judecata lor puțin măgulitoare asupra scriitorilor mai au o mulțime de tovarăși.

Maestrul Caragiale, povestindu-i deunăzi câteva fragmente din normele de apreciere amintite, a zîmbit și m'a bătut pe umăr: — Stai să vezi ce am pățit eu... Să fie vre-o douăzeci și cinci de ani de atunci... Sărac, necăjit, ajunsesem la aman... Zic, stai să mă duc la ministru, să-i cer o slujbă... Cum dă la toți pârliții, m'ar putea ocroti și pe mine... Unde mai pui, că ministrul era omul meu, mă știa din fragedă copilărie. Mă duc și, fără a mai lungi vorba, i-o spun verde: — Domnule ministru, sunt strașnic de încurcat, o duc greu de tot, să mă iertați, am venit să vă cer o slujbă...

— Ministrul m'a privit speriat, a făcut o grimasă și a început să rădă: — Tu slujbă? Ce fel de slujbă?

— Iacă o slujbă de 300 de lei, la registra-

tură. La monopolul tutunului... O să muncesc în rînd cu alții...

Protectorul meu a încrețit fruntea: — Bine, lancule, o s'o poți tu purta, asta-i slujbă grea, mă...

Cum, păcatele mele, să n'o pot, domnule ministru? — i-am răspuns. Doar am făcut trei piese de câte trei acte, o să înțeleg și acolo la condică, că după numărul 13 vine 14...

— Lasă piesele, frate! Alea le știu pe din afară, da, vorba, slujba ai s'o poți tu purta?... Și, — încheiă nenea lancu, — au trebuit intervenții, nu glumă, până m'am procopsit...

Fără a mai face în treacăt măcar vre-o mențiune asupra atitudinii mai noi a maestrului Caragiale, ne socotim datorii a atrage atenția cetitorilor asupra împrejurării, că dela întămplarea povestită s'a scurs un sfert de veac, care a schimbat multe în judecata oamenilor.

* * *

Pentru a le arăta conducătorilor noștri în ce chip se răsfrînge această chestiune prin prisma inteligenței unuia dintre cei mai marcanți bărbați politici ai României moderne, vom reproduce un fragment din studiul domnului I. O. Duca: «*Artă și politică*».

Ascultați:

„Pentru a asigura izbînda unei mari idei, unei reforme, care pornește din nevoile adînci ale unui popor, nu mai este destul să așterni proiecte de legi pe o foaie de hîrtie și să câștigi aprobarea câtorva prieteni, sau tăcerea câtorva vrăjmași. Trebuie să convingi milioane de oameni, să faci apel la rațiunea, la inima, la patriotismul lor, să stîrnești un curent întreg acolo, unde înainte cîteva cuvinte, cîteva amenințări sau cîteva glume erau de ajuns. Ori, ca să creezi curenți de acestea, ca să se impună chiar spiritelor celor mai potrivnice, rațiunea singură e neputincioasă, ori cât de bogate ar fi darurile cu cari prea ar fi înzestrată. Pentru ca rațiunea să convingă și să învingă, ea trebuie înveșmîntată în zalele artei, ea are nevoie de tezaurele literaturii, ale poeziei, ale elocinței, ca să vorbească imaginațiunii și sufletului popoarelor.

Ce ar fi putut să facă cu raționamentul rece sau cu dibăcia calculată, cei cărora le-a fost dat mai ales în decursul veacului al XIX-lea să trezească din amorțeala în care zăceau popoarele asuprite ce ajunseră în noianul lor de nenorociri să piardă pînă și conștiința naționalității lor? Pentru a reînvia bărbățiile trecutului, pentru a reda cre-

dință de neam și speranța în viitor, legile și decretale trebuiau să se dea în lături, să lase lirele poezilor să se încordeze și să cînte, ca din cîntarea lor să izvorască credința, iar sufletele cele mai desnădăjduite cu lacrimi să fie smulse din sufletele cele mai împietrite și ca să se aprindă în toți deopotrivă dorul mîntuitor de războare, de luptă și de întregire de neam.

Au trebuit cîntecele unui Murășanu, poeziile unui Alexandri și proza unui Bălcescu, pentru ca Românii să-și reamintească de vremuri mai demne și să scuture lanfurile unei robii îndelungate. A trebuit toată arta unui Voltaire și a unui Jean Jacques Rousseau pentru ca burghezimea franceză să scuture edificiul de corupțiune și de desfrâu ce transformase cea mai temută monarhie a Europei într-o curte plină de principii molesii și de curtezane atotputernice. A trebuit toată literatura unui Goethe și a unui Schiller, toată munca înaltă a unui Beethoven și a unui Wagner pentru a pregăti în națiunea germană, desbinată de lupte intestinale și de un trecut patricid, acea comunitate de ideal, de credințe și de aspirațiuni fără de cari tot genul diplomatic a lui Bismark și toată perfecțiunea mecanismului militar al Prusiei nu ar fi putut să clădească mîndrul imperiu de azi.

Chiar chestiunile, cari par mai străine de artă, cum ar fi chestiunile economice, nu se pot lipsi de ajutorul ei. Cu cifre și statistici nu se mișcă o masă omenească, trebuie și aci să acoperi argumentele cu veșmintele artei, pentru ca ele să-și atingă scopul. Ce ar rămânea din socialism, dacă i-am lua toată arta cu cari apostolii lui au știut să-l învîlue? Azi mai cu seamă când multe din adevărurile doctrinare ale lui Marx și Lassalle sunt răsturnate și contrazise prin fapte, ceea ce rămîne mai viu și mai trainic în toată concepția socialistă — e tocmai umanitarismul acela larg, îngăduitor și milostiv, ce a presărat cu speranțe noi desnădăjduirea în care se sbuciumau desmoșteniții lumii.

Am reprodus aceste rînduri de frumos avînt, ca să se vadă deosebirea dela om la om în lumea bărbaților politici și ca să înțeleagă chiar și cei mai îndărătnici dintre venerabilii noștri, că ceata selectă a oamenilor superiori e călăuzită de alte credințe în aprecierea scriitorilor pe tărîmul politic.

* * *

Uniți printr'un sentiment de firească frățietate și prin legăturile de solidaritate ale unui

ideal comun s'au grupat pe rînd în jurul acestui ziar, care le-a asigurat pe deplin libertatea cuvîntului, toți scriitorii dela noi. Așa cum sînt, cu rostul lor simplu de muncitori în ogorul literelor, au venit aici să-și spuie credințe și păreri, cari îi frămîntă în vârtejul sbuciumului lor zilnic. În această muncă cinstită și desinteresată ei sînt sprijiniți de tovarășii lor din Regat, cu cari s'au înfrățit pentru a duce la isbînda aspirațiile juste ale unui neam.

Judecați acum D-Voastră, dacă o astfel de tribună liberă are un rost în câmpul publicisticii noastre. Dați-vă seama cu mintea limpede și neorbită de patimă, dacă o astfel de gazetă e utilă și trebuie susținută, sau trebuie luat ciomagul pentru a o desființa în numele „solidarității naționale“. Cumpănind aceste lucruri, mai puneți, vă rugăm, încă odată la cântar ideea bizară a „Tradării“ și nu mai cruțați încă un zămbet în fața pretențiilor de oarbă supunere și prosternere la poalele „autorizațiilor“...

Judecați-le toate aceste și lucrați cum vă povățui mintea așezată. Căci noi, ori-cît ne-am trudit, n'am putut găsi nici o „tradare“ în scrisul acelor, a căror intransigență națională e cea mai fundamentală justificare a existenței lor. Și — să fim iertați, — dar ori cum am privit problema, am ajuns totdeauna la rezultatul, că în republica literelor nu poate exista altă „autorizație“ decît talentul și cinstea omului de omenie...

»Pragul unei noi epoci în viața Ungariei«. Pragul acesta — s'ar putea să fie altul? — e noua lege militară creiată de guvernul contelui Khuen. Ne-o spune aceasta însuș cîntele Khuen într-o convorbire ce a acordat corespondentului ocazional al ziarului guvernamental „Budapesti Napló“.

Prin reformele militare — a mai spus ministrul președinte — s'a realizat nu numai pacea cu monarhul, ci și dovada că *dinastia nu va mai rămîne în viitor refractară pentru exigențele naționale ungurești*. Cea din urmă revoluție în Ungaria a fost *rezistența națională* (subt „drabanți“). Antagonismele de drept constituțional,

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA“

Bradul și firul de iarbă*)

Un brad înalt, semeț, voinic,
Privind un fir de iarbă mic,
Zicea 'ngâmflat: »In zece ani cît m'am suit,
Sărmane fir nenorocit,
Și tu ești tot cum te-am lăsat
Pe cînd alături petreceam
In umbra ta necunoscută,
Abia c'o palmă te 'ntreacă
Și astăzi te întrec c'o sută.
Și vezi, sunt bun că-mi amintesc
Și-am drept să fiu orgolios,
Căci ai rămas atît de jos —
Abia, abia te mai zăresc.
Firul de iarbă, îi zise: »Bine,
Ești mai înalt, e drept vecine,
Și totuș între noi, îmi pare,
Că e grozavă-asemănare:
Ori cît te-ai înălța în vînt,
Cu fruntea 'n nori sau în lumină,
O, nu uita, — ai rădăcină
Tot ca și mine, în pămînt“

Cincinat Pavelescu.

(*) Din volumul ce va apare în curînd.

Medalioane*).

De Em. Gârleanu.

Lampa.

În noaptea adîncă, sus din dosul unei ferestre, o rază slabă licărește, ca o stea rătăcită în neguri.

E lampa care luminează masa săracă a unui poet poate, lampa care-i călăuzește cărarea condeiului, pe care mîna lui înfrigurată îl poartă pe hîrtie.

Căci lampa ne e prietenă. Când scrii, seara în răsfrîngerea ei de lumină, care se așterne ca o cunună pe hîrtia ta, când te deprinzi cu alintarea lucirii ei, de după sticla care o închide, cum închide corola unei flori stamină, ți-se pare că un ochiu umed te urmărește, că sclipiri de gene te îndeamnă, că un suflet pîlpăie acolo, lîngă tine, și că te ocrotește.

Tovarășă a gândurilor noastre! Ce puțin ne ceri, și cu cîtă dărnicie ne întorci darurile tale, cum pămîntul întoarce, însutit, sămînța. Subt ocrotirea ta, atâtea frunți au stat plecate, tu singură ai văzut fiorul sufletelor ce sufar pentru alții, și tu mai întîi le-ai răsplătit durerea, topind o rază în lacrima care le-a căzut în singurătatea odăii lor. Dacă pentru toți n'ai fi decît o lumină pentru poet ești o stea scoborâtă lîngă dînsul, și pentru ochii lui floarea ta strălucitoare se schimbă în zări im-

*) Din volumul ce va apare în curînd.

purpurate, în zări depărtate, în adîncul căroră dînsul își clădește, pînă la cer, visurile închipuirii lui!

Și cînd zorile se arată, sfioasă pălești și parcă îndemni și pe tovarășul tăi: »Hai, du-te de te culcă!... Cum faci acum. Ai dreptate, geana de lumină îmi argintează fereastra. Să ne odîlnim, tovarășă scumpă a gândurilor mele!

Oglinda.

De mult la casa veche obloanele-s lăsate, — pleoapele închise ale unui mort.

Astfel, la ferestre nu mai înfloresc lumina; de asupra acoperemîntului nu se mai toarce caerul albastru al fumului. Glas nu se aude prin cerdacuri; pașii nu se lipesc de lespezile scărilor. În zori nu cîntă cucușul; noaptea cade fără să o prevestească dulăul credincios al curții. În avuzurile secate stelele nu se pot răsfrînge.

Și zilele se scutură ca fulgii din aripi ostentite. Și ceasurile se scurg fără ca minutarele ornicilor mute să le mai însemne. Iar anii gârbovi, ca drumeți întărziați, se opresc la capătul drumului lor, și se razimă de pereții lăntuși.

Și zidurile se clatină căci cărămizile sug umezeala și se dospesc, ca aluatul.

Și doar, odată, în încăperile acestea a clocofit viața. S'au iubit ființi în cuprinsul odăilor acestora; s'au iubit și s'au urît poate, s'au disprețuit și s'au cuprins iarăși în îmbrățișări nebune, căci viața e desnedejde și fericire, grădina cu flori otrăvitoare, acoperite de un

între coroană și națiune, se vor reduce prin reformele militare, aproape la zero și toate partidele din opoziție vor ajunge pe urma reformelor *gubernamentabile*. Se va consolida națiunea în mod definitiv și va deveni *productivă*. Toate aceste prefaceri în bine vor primi drept cadru reforma electorală. Căci reformele militare vor da o deslegare norocoasă tuturor chestiunilor pendente și ca din spuma unui ocean liniștit va să răsară apoi reforma electorală, întocmai ca o Venus, care să dea frumusețe, dragoste și productivitate vieții naționale ungurești.

Prin aceste mărturisiri ale sale contele Khuen confirmă — durere — în chipul cel mai strălucit comentariile noastre despre reformele electorale și tradează în mod neîndoios intenția ostilă națiunilor nemaghiare pe care o are contele Khuen față de reforma electorală.

Contele Khuen a atins *chestiunile esențiale ale vremilor noastre* și — noi credem că un răspuns, la locul cuvenit, nu poate întârzia din partea noastră.

Ministrul Greciei la Regele Carol. Din București ni-se anunță: Vineri la orele 12 noul ministru al Greciei în București, d. Carusso a fost primit în audiență la palat.

De față se aflau prințul Ferdinand și d. P. P. Carp, prim-ministrul și ad-interim la ministerul de externe.

«**Limbă și stat unitar**». În cadrul discuției deschise de ziarul «Világ» asupra păcii cu naționalitățile, din partea combatanților șovini s'a invocat de multe ori motivul că concesiile pe teren școlar, administrativ și legislativ pe seama naționalităților, ar provoca cât mai curând disoluția statului ungar, împărțindu-l în regiuni cu caracter absolut contrar tendințelor de astăzi ale ungurimei.

Față de aceste argumente atât de naive ale celor ce luaseră parte la discuție se reclama o conturare oricât de rudimentară a conștenței politice de naționalități, pentru a se face oarecum lumină și în capetele

îmbibate de ideea imperialistă, a politicianilor farsori și speculanți.

Între concesiile principale cari se cer pentru înfăptuirea unei păci interne, ar trebui ca fiecărei naționalități din țară să i-se dea dreptul să formeze partid a parte — pentru realizarea oricărui crez politic legitim — să aibă dreptul de a ține adunări și a face propagandă, neîmpedecată de nimeni. Cu un cuvânt ar trebui rupt cu politica de până aci care nu numai că nu le recunoaște ca o grupare politică deosebită, ci le pune mereu bețe în roate și ar trebui create cercuri electorale noi, absolut independente de cele de până aci și ce privește limba să fie unitare. Faptul acesta ar trebui ținut în evidență mai ales pentru regiunile locuite de naționalități căci ar înălțura frecările și dușmăniile dintre alegătorii aceluiaș cerc, de limbă deosebită.

Apoi pentru a pune capăt abuzurilor administrative de până aci ar trebui asigurat dreptul fiecărei naționalități, ca desbaterile în cauză administrativă să decurgă în limba lor. Ar fi totodată cuminte dacă s'ar lua măsuri ca la orice judecătoria de prima instanță să fie angajat un anumit număr de amployați și judecători cari să priceapă și cunoască nu numai limba — atât în vorbă cât și în scris — ci și datinile poporului cu care stau în atingere, și orice desbatere în procesele lor să decurgă în limba poporului. Acelaș lucru ar trebui observat de asemenea și pentru celelalte foruri judecătorești, menținând bine înțeles ca limba de corespondență între aceste — exclusiv limba statului.

Cea mai de căpetenie problemă a chestiei de naționalități rămâne însă totuș școala poporală, care trebuie să înzestreze tinerele generații cu cunoștințele cele mai varii cari sunt elementele inițiale ce pregătesc drumul spre cultură. Pentru a-i face însă accesibili acestor cunoștințe trebuie să li-se propună fără îndoială în limba lor. Alături cu acestea li-se va propune și limba statului — firește numai în așa măsură ca învățarea ei să nu se facă în paguba celorlalte cunoștințe. În consecință ar trebui asigurat dreptul naționalităților și la școalele medii și universități — creindu-se câte o catedră de limba acelor naționalități care încunjură de preponderanță școala perspectivă.

Aceste drepturi ar fi numai o parte a acelor înfăptuite de spiritul democratic din occident și nici pe departe n'ar însemna distramarea statului, ci din contră ar promova bunăstarea lui dând astfel loc și eventualei asimilări, care va fi o consecvență logică a emulației culturale.

Barkóczy pleacă? Șeful secției școalelor medii dela ministerul de instrucție despre care a fost atârta vorba în presa ungurească și împotriva căruia s'a dat un atac vehement din partea mai multor deputați jidani și reformați, se svenește că ar pleca. Barkóczy este victima clericalismului intolerant și dacă va pleca din minister, în orice caz, se va dovedi câtă putere exercitează asupra opiniei publice ungurești așa zișii liberucetătorii jidani.

Congregația Hunedoarei.

— Dela corespondentul nostru. —

Pentru ziua de 30 Maiu au fost chemați membrii congregației din județul Hunedoara în adunare generală regulată. Cu săptămâni în urmă se știa, că adunarea aceasta o să fie sgomo-toasă.

Cu venirea la putere a partidului „muncii” în fruntea județului a ajuns prefectul Mara László, un pătimaș aderent al contelui Tisza, saturat de ideile oligarhice a stăpânului său.

Pe de o parte svîrcolirea și amarul coalițiștilor scoși din stăpânire, pe de altă parte înversunarea luptei între urmașii măruntiei a familiilor nemesești Barcsay și Pogány, cari stăpâneau de veacuri acest nenorocit județ — au grăbit izbucnirea hartei pe cât de pătimașă, pe atât de condam-nabilă.

Atât prefectul Mara, cât și subprefectul Pogány, apoi deputatul Barcsay și protonotarul Csulay sunt de aproape înrudiți și sunt urmașii conducători ai familiilor Barcsay și Pogány — deținătoarele de veacuri a stăpânirii în județul Hunedoara. Măruntiei și suri, cum sunt, actualii urmași, nu se mai pot împărți pe codrul de pâne, ce îl scot din sudoarea celor 355.921 locuitori ai comitatului Hunedoara.

Ca o tristă dovadă a minciunii ce cuprinde așa zisa autonomie comitatensă și constituție ungurească — acești măruntiei oligarhi și-au luat în-drăsneala să se certe ca la ușa cortului în contul administrației județene și sub masca intereselor publice.

Cel mai tare — prefectul a alergat la Budapesta, a adus „măciucă” respectabilă în chip de comisie ministerială, și cu ajutorul acesteia a lovit

cer cu stele de aur, pisc scăldat în razele dimineții și prăpastie fără fund.

Dar așa cum e viața, tot e mai dulce ca încheștarea morții, ca înghețul pustirii, ca uitarea.

De-aceea casa veche, cu obloanele lăsate, părea un mormânt pe care pământul nu-l primise, și-l aruncase afară la sânul lui.

Dar împotriva vremii chiar și pieptul stâncilor e numai de țărână.

Zidurile casei se măcinau; lespezile scărilor mucegăiseră, lemnele cerdacurilor putreziseră.

Și într-o zi pervazul unui oblon se desfăcu din încheieturi și se prăbuși la pământ. Și atunci pe ochiul spart al ferestrei, străbătu înălțala dată, după amar de ani, o rază de lumină. Odăile licăriră ca de-o fulgerare, iar oglinda înaltă cu ramă aurită, — singurul lucru ce mai rămăsese în încăperile pustii se aprinse par'că și cleștarul ei părea acum o cădere de apă limpede, un șipot de argint, un crâmpiei de cer. Și-n luciul ei se răsfărâseră pereții albi, și o lume par'că înviase în cuprinderea ramei auzite, o lume zămislită din întuneric, o lume care, cu brațele întinse, cu buzele întredeschise, cu ochii mari și rotunzi cerea soarele!

Și soarele năvăli în odaie, iar cleștarul vrăjii părea că-l bea cu mii și mii de guri...

Și ziua se stinse repede căci oglinda înseală și lacomă, îi sorbise lumina.

Scrinul.

Uitat într'un colț, mobilă din vremi bătrâne, — scriinul pare că nu are nici o legătură cu tot

restul odăii. Înalt, din lemn de palisandru, cu încrustări de sidex, scriinul își rînduiește, pe trei rînduri, șirurile de săltărăse, toate înflorite la mijloc cu câte un brun buruz de fildeş. Peste săltărăsele acestea cade un capac, căptușit pe dinăuntru cu o catifea viorie; și pe capacul acesta sunt alcătuite, în mozaic, ramuri de trandafiri îmbobociți. Din lemnul scriinului acestuia, din catifeaua lui, pare că se desprinde o mireasmă neînțeleasă, o mireasmă ciudată, care are putere asupra gândului și sufletului meu, să le trimită în vremi depărtate, stinse de mult. De atâtea ori stau și privesc mobila aceasta veche! De atâtea ori ochii mei se prind par'că de încrustările ei și privind astfel, îndelung, încetul cu încetul mi-se pare că se deslușește, plecată de-asupra catifelei viorii; o umbră albă, ca de-asupra unei scrisori.

Și mâna aceea vapoasă par'că începe să scrie, și peste catifeaua viorie o foaie de hârtie par'că se întoarce.

Știu că e numai o închipuire și cu toate acestea un fior mi-se strecoară în suflet, căci așa trebuie să fi stat aici, aceea care, în fața săltărășelor acestora, astăzi goale, scria răvașe de dragoste, răvașe scăldate în zămbete la început, în lacrimi, știu, mai pe urmă.

Pe fața catifelii ce urmă a mai rămas? Doar câte-va picături de cerneală, pe care penița le-a plâns odată și dimpreună cu ochii cari plângeau. Atât să rămână din toată povestea unei iubiri? Zadarnic mă uit spre cadra din perete de dea-asupra: din ochii tristi ai femeii care mă privește par'că, același adevăr se revarsă.

Atâtea doar rămâne! Ba nu. Într'unul din săltărășele acestea am găsit, într-o zi, un buchețel de flori. Ce flori anume, nu știu, vremea le-a sters culoarea, le-a lăsat numai strânse la un loc, ce pe un mănunchiu de frunze moarte. Când l'am luat în mână, mi-s'a părut că ele sânt sufletul scrisului acestuia și că luându-le i-l smulg. Le-am așezat la loc, le-am lăsat acolo; mireasma lor avea ceva de moaște: o singură petală se desprinsese și căzu, ușoară, peste catifeaua viorie, acoperind una din lacrimile de cerneală...

...În colțul acela al odăii scriinul rămâne stingher, ca un strein între celelalte mobile, ca un sicriu în care e îngropată vremea. Singuri numai ochii femeii din cadrul ar ști ce să caute deasupra măsuței viorii, și ochii aceia n'au să-și mai desfacă genele nici odată. O umbră deasupra unui mormânt.

Iconostasul.

Nu cu așa de multă vreme în urmă iconostasul își avea locul lui pe perețele odăii de culcare. Iconostasul era un dulăpuș de lemn, închis c'un geam, din dosul cărui, stăteau înșirate icoanele, cu sfântul patron al casei, îmbrăcat în argint, mai mare, la mijloc. Cununi de flori de busuioc încingeau icoanele, iar pe covorașul de catifea, tivită cu fir de către vre-o dreptcredincioasă a familiei, brațul de argint ținea într'un lanț, candela cu sămburile ei de lumină. Iconostasul era un loc de adăpostire, un refugiu al sufletului de nimicurile vieții acesteia, era un sfătuitor tăcut, un duhovnic și un alinător al durerii.

la mir pe slujbașii neplăcuți din județ și în urmă a ridicat din post pe subprefectul *Pogány Béla*.

Se înțelege, că prin această ridicare din post, acea parte a mărunților dzsentry unguri cari îl aveau ca exponent pe subprefectul, s'a găsit izbită în interese ori chiar în existența ei, și în urmă a înscenat o luptă pe cât de pătimasă pe atât de condamnabilă, sub raportul intereselor obștești — încăpute pe grija actualilor conducători județeni.

Deși, județul Hunedoara peste 80% îl formează *Românii*, deși cu săptămâni în urmă hărțuilele aci schitate erau pe deantregul cunoscute, conducerea județiană a partidului nostru național nu a găsit de cuviință să discute și să fixeze *rolul* nostru ca Români în fața acestei detestabile hărțuilei familiare.

Dar abstrăgând dela această hărțuială — ordinea de zi a acestei adunări „de primăvară“ cuprindea raportul anual al subprefectului despre administrația județului în anul 1910, cuprindea bugetele administrative a comunelor și a județului și încă alte *peste 500 puncte*, între care unele de o importanță capitală. Și cu toate aceste „*organizația*“ partidului nostru și de data asta a fost *salvată* prin câteva aparențe.

Nu recriminăm; constatăm și schițăm cele întâmplate în această adunare congregațională.

Ziua întâi.

Marti în 30 Mai la orele 8 grupul român și-a dat întâlnire la casina română din Deva și a hotărât — spontan — să nu ia partea nici a prefectului guvernamental nici a subprefectului iusthist.

La orele 9 — prefectul Mare a deschis adunarea cu o cuvântare — *cetită* prin care a schițat genesa crizei și a comunicat faptul amovării din post a subprefectului *Pogány* — urmată după raportul comisiei ministeriale.

Motivele și întreg raportul comisiei, în baza cărora s'a făcut amovarea slujesc de clasică dovadă a putreziunii sistemului cu care s'a

Șoaptele buzelor trimiteau spre el cuvinte de rugăciune și 'n preajma lui, pernuța mică purta mereu urmele genunchilor cari se plecaseau spre ea. În fața geamului aceluia, care închidea vesmântul de argint al Maicii Domnului, curgeau lacrimi fierbinți, și în toată casa era un întreg al faptelor, un far spre care ochiul rătăcit putea să caute și să-și afle calea.

Vremuri de dreaptă și cinstită credință! Intru cât îndoiala sufletului omenesc de astăzi e mai presus de înțeleapta lui statonicie de altă dată! Intru cât s'a sporit fericirea omului de acum, părăsind toate dreptele credințe, cari o călăuziseră dealungul atâtor veacuri! Credința aceea nu putea fi o stavilă înaintării geniului omenesc, ba poate mai bine și pe temelie ei puternică, uriașele lui cuprinderi s'ar fi ridicat și mai falnice deasupra țărâni de care vroim înzadar să ne desfacem. Nutrim mintea, dar ne lăsăm însetat sufletul! De aceea mai mult ca oricând, astăzi alergăm după fericire, după fericirea pe care părinții noștri o aveau lângă ei, căci dânsa își avea izvorul în chiar sufletul lor.

administrează țara. Intre motivele „ponderoase“ amintim următoarele — caracteristice:

În activele județului s'au găsit multe muște moarte.

În palatul județian nu s'a găsit o bibliotecă de specialitate, care să slujească funcționarilor izvoare pentru completarea calificăției lor.

Sub prefectul a lungit și a prolongat procedurile disciplinare, pornite contra slujbașilor abuzivi.

S'a constatat, că în ultimii ani, în județ au fost urmăriti 29 funcționari pentru delapidări, falșuri de documente publice și pentru alt soi de crime ordinare.

Regret mult, că nu mi-a succedat să copiez întregul act de acuză formulat de comisia ministerială — ca să avem un clasic document asupra mizerabilului sistem administrativ, chemat să îngrijească de soarta locuitorilor acestei nenorocite țări.

Urmând să se ia la cunoștință acest act de acuză și mandat ministerial ca subprefectul *Pogány* să fie ridicat din post — s'a pornit cu o rară vehemență întreg puhoiul de protestări din partea justiștilor, sprijinitori ai subprefectului.

Rînd pe rînd au luat cuvântul fostul deputat *Ajtay* din Hațeg avocatul *Tolnay*, *Leitner*, deputatul justișt *Barcsay* și alții, care cereau ca subprefectul să fie repus în post, după ce i-se va comunica ministrului prin adunare că județul dorește această repunere.

Din partea Românilor, prezenți în număr de vre-o 60 — a vorbit dl *Dr. Aurel Vlad* spunându-le adevăruri crude.

„Că administrația județiană, ca și a țării — zicea dl *Dr. Vlad* — e ticăloasă, noi v'o spunem de un lung șir de ani. Această ticăloșie a administrației residă în însuși sistemul de guvernament al Ungariei care e venal, corupt și cu toate păcatele oligarhice de pe vremuri. Până nu se va schimba acest sistem nenorocit, oricine ar fi în administrație, îndreptări nu se vor putea face. Schimbarea sistemului nu poate urma decât prin votul universal egal, secret și pe comune“.

Această ordine de idei a fost aprofundată și întregită cu multă vervă de dl *Dr. Victor Bontescu*, care a dovedit că în actuala stare de lucruri întreagă autonomia județelor și constituția țării există numai — pe hârtie.

Au mai vorbit guvernamentalii, *Dr. Ulain*, deputatul *Rosenberg* și procurorul *Bigner* — apărînd cu argumente foarte subrede activitatea comisiei și ordinul ministrului de interne prin care subprefectul *Pogány* a fost ridicat din post.

Justiștii au propus ca adunarea să petiționeze la ministru, ca pe lângă continuarea cercetării disciplinare — subprefectul să fie repus în post.

La votare partida subprefectului a fost majorizată și astfel *Pogány* a rămas scos din post.

Românii, în conformitate cu hotărîrea dela Casină — n'au luat parte la votare. După amiază s'au continuat discuțiile cu o rară vehemență. Opoziția a făcut propunerea, ca să trimită congregația o adresă la dieta țării, căreia să-i arate volnicia prefectului, care n'a voit să îngăduie la discuție în comisia administrativă ordinul ministrului referitor la ridicarea din post a subprefectului.

Prefectul a rămas neclintit pe lângă procedura sa volnică și atunci opoziția a înscenat un tumult ne mai pomenit, prin care a zădărnicit orice pertractare. Seara la orele 7 — prefectul a fost silit să închidă adunarea, fără ca să-i fi reușit să intre măcar în ordinea de zi.

Ziua a doua.

Opoziția, la începutul ședinței și-a formulat protestul său energic și astfel s'a ajuns la chestiunea *substituirii* subprefectului *Pogány*.

Prefectul doria ca această substituție să fie amânată până la adunarea regulată din toamnă.

Opoziția a propus ca suplinirea să se facă imediat sau cel mult în 35 zile în o adunare generală extraordinară.

După discuții vehemente la care au luat parte: *Dr. V. Bontescu*, *Dr. Ajtai*, *Dr. Barcsay*, *Dr. Klain*, *Dr. Rosenberg* și alții — s'a pus la vot — și propunerea opoziției a înregistrat majoritatea voturilor.

Infrângerea prefectului a făcut o penibilă impresie.

La interpelări din nou a fost aduse în discuție chestiunile împreunate cu suspendarea subprefectului. Au interpelat: avocatul *Leitner* și *Seiden* din Pestiș.

Prin aceste interpelări s'a desvilit felul volnic prin care s'a forțat preluarea oficiului dela subprefectul suspendat — preluare făcută cu amestec de servitoare prin inspectorul școlar, renegatul *Dénes* — *Dostal*.

După ce s'a intrat — în sfîrșit în ordinea de zi, la raportul administrativ anual al subprefectului a luat cuvântul dl *Dr. Aurel Vlad* care a vestezit în termeni energici patima cu care a fost scris acel capitol din raport, ce tratează despre siguranța publică. În acest capitol se spun minciuni despre „*terrorismul*“ și despre răsvrătirile ce s'ar fi întâmplat în vremea alegerilor în cercul *Orăștiei*“.

„Este însă raportul atât de circumspect — a zis dl *Dr. Vlad* — să nu amintească cu nici un cuvânt *cumpărările de suflete* ce s'au făcut în public și cu o nerușinare detestabilă“.

Alegerile din Bucovina.

Cernăuți, 3 Iunie n.

Înainte de alegerile pentru parlament, partidul național român s'a prezintat unitar, nedesbinat, dar frigurile electorale au stîrnit iarăși vechile patimi și apetituri cari clocoteau înăuntrul partidului cu toată disciplina aparentă. A început pe toată linia războiul tuturor contra tuturor, cum scrie „*Foaia Poporului*“ din Cernăuți și cel care are de suportat cele mai multe injurii, de primit mai multe lovituri fățișe și ascunse, e bărbatul care timp de 7 ani a stăpînit în viața politică a Românilor bucovineni, dl *Aurel Onciul*, care cu toate că-i șef de partid și cel mai vrednic dintre toți deputații și candidații la deputație, are de luptat cu doi contracandidați în cercul *Humorului*. Nici unul însă din aceștia n'au pe departe calitățile geniale ale dlui *Onciul*, nici nu se pot mândri cu oarecare fapte naționale. Ar fi însă o pierdere ireparabilă pentru Români bucovineni, dacă ar cădea dl *A. Onciul*, care în decurs de 7 ani a dat dovezi de o putere de muncă, de legislator, de orator și jurnalist cum n'am avut nici când în Bucovina noastră săracă în oameni mari, dar bogată în vînturători de fraze late și goale. Contracandidații *Dsale* sunt dnii *Dori Popovici* și *Dr. Vasiloschi*, ambii deputați în dieta țării (camera provincială).

Alegerile acestea vin ca să-i desbina iar pe Români bucovineni așa de neastămpărați și doritori de lucruri și grupări nouă. Vechile partide ale învâțătorilor (democrații) și a preoților (apărăriștii) iau iarăși ființă, iar prăpa-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă — plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

stia cu greu se va putea închide în timpul cel mai apropiat. Ura cu care se combat aceste două stări ar fi vrednică de două neamuri dușmane, nu de luminătorii țaranului cari își distrug unii altora opera făcută în folosul poporului. În vremea alegerilor pentru dietă un preot îmbrăcat în odăjdii i-a amenințat în biserică pe poporeni săi, că de vor vota pe conducătorul învățătorilor, dl Tofan, îi va descoperi la spovadă și atunci vai de dânșii...

În cercul *Sucevii* candidează marelui țării baronul Hurmuzachi având de contracandidat pe țaranul Blându, iar la *Rădăuți* deputatul dietal Simionovici se luptă așisderea cu doi candidați proaspeți, cu domnii E. Isopescu și Dr. Comoroșan, unul judecător la Cernăuți și membru marcant în fosta grupare apărăriștă, iar cel din urmă avocat la Viena și puțin cunoscut în Bucovina. Învățătorimea din cercul Rădăuțului îl sprijinește pe dl Simionovici, care — fie spus în treacăt — este fratele inspectorului școlar, din care fapt se și explică simpatiile învățătorilor din acel cerc pentru dl Simionovici.

Și la *Strojin* sânt mai mulți candidați. Cel „oficial“, al partidului, este dl Dr. Lupu, preș. Băncii țării, iar celalt e dl prof. C. Isopescu, fost deputat în parlamentul trecut și actual deputat în dietă. Învățătorii sânt pentru dl Lupu, care editează un jurnal personal al dsale „Glasul Poporului“ ce apare „după trebuință“ cum scrie ds. „Foaia Poporului“ rămâne organul tuturor Românilor din Bucovina, deși articolele sânt aproape toate îndreptate contra apărăriștilor.

La *Câmpulung* rămâne de-ocamdată dl primar Leuștean, țaran din Fundul Moldovei. Zilele trecute fusese o deputație de vr'o 6 țărani dela munte în frunte cu dl Dr. Teofil Lupu la fostul deputat al Câmpulungului, contele Bellegarde, din *Bruck an der Mur* (Stiria), ca să-i ofere mandatul din cercul Câmpulungului. Contele n'a primit însă. E dureros și trist faptul acesta că bieții țărani români aleargă tocmai prin fundul lumii după deputați străini, neavând destulă încredere în conducătorii români de acasă.

Mai avem de înregistrat două candidaturi foarte interesante, dela reușita cărora e probabil că vom avea 7 deputați români în parlament. În cercul *Văscuți-Stănești* încearcă părintele *Nicolai de Vlad* să răpiască un mandat Rutenilor cari-l sprijinesc pe vice-maresalul Stocki, iar în contra rutenului Spenul (Român rutenizat) candidează tinărul inginer Mintencu, fost înainte de câțiva ani preș. al „României June“ din Viena. Ambele cercuri conțin, după cum arată cadastrul național și recensământul din acest an,

o majoritate covârșitoare de Români. E regretabil însă că nici politicienii noștri și nici presa românească nu vroiesc să-i sprijinească, probabil pentru că amândoi nu candidează cu program național, ci confesional gr. or. Credem însă că acesta-i numai un truc al celor doi candidați îndrăsneți, cărora li dorim din inimă să-i vedem în parlament. *Cor.*

Scrisori din Iași.

Anonimatul în ziaristică. — Presa ieșană. — Presa străină.

17/30 Mai 1911.

În numărul din 21 Mai s. c. „*Analele*“ lui Adolphe Brisson, publică un articol de fond „*Journalisme moderne*“ semnat *Le Bonhomme Chrysale*.

Câteva considerațiuni de ordin general mă fac să opresc cu mulțumire și interes privirea asupra lui. Se vorbește în acest articol între alte lucruri bune, de anonimatul în ziaristică. E bine adevărat ca articolele unei gazete sau reviste să fie semnate de autorii lor? Răspunsul îl dă de 50 de ani încoace atitudinea ziarului „*Le Temps*“, răspuns însă negativ.

Pentru noi, pentru presa noastră românească, lucrul acesta ar părea cel puțin temerar. Am fost deprinși totdeauna — măcar așa „în principii“ — ca celce scrie ceva, să aibă curajul sau caverismul faptei sale; să iscălească. A nu semna un articol dovedește pentru mulți a fi laș, poltron, fricos.

De sigur, în cea mai bună parte, aceste temeri sânt îndreptățite. Celce critică — în înțelesul literar al cuvântului — de multe ori tinde să alunece pe panta regretabilă a insinuărilor și a calomniilor. Nu se critică, vezi bine, cu gândul bun de îndreptare, ci de dorul josnic de distrugere. Nu se vizează o direcție greșită, ci se dorește nimicirea omului ce o poartă. Cuvântul de dojană nu pornește cinstit, din întreaga manifestare critică a masei colective de cititori, cari reclamă grabnic stabilirea justului adevăr; ci din patima egoistă, personală a unui suflet invidios sau mândru.

De aici, atacurile vehemente, calificativele insuportabile, aluziile răutăcioase, ce întrezăresc persoana, nu opera. De aici, iarăși în mod firesc, frica de a iscăli, teama de răspundere, apelul la minunatul „*Rep*“ sau „*Cor*“.

Logic deci, pentru moravurile atât de orientate — dureros de orientale — ale presei noastre din Regat — vorbesc mai ales de presa ieșană; știți... presa orașului Soare... orașului de unde au pornit toate ideile etc. etc. — eh, logic zic, ca celce ia condeiul în mână, să la și răspunderea socoteitei sau nesocoteitei sale fapte.

Ca o evidențiere imediată a celor zise, ceea ce se petrece cu presa orașului Iași, e eloquent. Un om ce ține cătuși de puțin la demnitatea superioară a persoanei sale, renunță hotărât să pue mâna pe un astfel de ziar. Suntem în privința aceasta, cu mult inferiori orașelelor de provincii, cari și ele, cu presa lor, întrebuințează totuș o atitudine mult mai urbană una față de alta.

Care să fie cauza? Știm că în comitetul de conducere a acestor gazete figurează persoane cu totul onorabile. Nu ne-am gândi o clipă că ele ar indica o atare directivă! Nu putem bănuia acest lucru, pentru respectul sentimentului nostru de dreaptă judecare. Și totuș, cauza o cunoaștem; o știm cu toții; o vedem în fie ce clipă!

De ce n'o înlăturăm atunci? De ce nu pornește o reacțiune fericită, trebuincioasă, contra

acestei stări rușinoase. Credeți d'voastră, cinstiți conducători, că mai poate dăinui multă vreme, tonul acesta scandalos în insulte, calomnii și calificative? Credeți, că e de demnitatea unui oraș luminat, cu o Universitate, cu profesori eminenți, cu o revistă înaintată — da; cu o revistă înaintată —, cu un trecut de cinst și corectitudine politică, cu *pretenția îngâmfată* de a fi îndrumătoare atâtor idei înaintate; credeți, că se mai poate tolera să vedem zilnic debitându-se la adresa tuturor — notați zic tuturor — asemenea flori de stil! Gândiți-vă serios și veți vedea cât de mult ne-am știrbit în mândria noastră de cetățeni.

Pentru mine unul, o mărturisesc sincer, mi-e jenă să urmăresc scrisul acestor foi; mi-e rușine, pentru viitorul acestui oraș, pentru prezentul lui, pentru trecutul lui mai ales, pentru trecutul lui care mi-e atât de drag; mi-e rușine zic, să mă număr între aceia, cari, cândva vor avea să arate urmașilor lor, *aceste patente documente de barbarie, de inferioritate culturală, de îngustime sufletească!*

În alte țări, în țările cu o superioară mentalitate, în țările unde nivelul intelectual al maselor e mult mai înflorit, unde presa ca atare, nu e decât reflexul just — aș putea zice matematic — a acestei stări de înaintată cultură socială; în astfel de țări nu se cunoaște un limbaj atât de jignitor și ca atare anonimatul nu trebuie să ne sperie. El e firesc; e necesar.

Ziaristul străin, ori care ar fi el, are nevoie ca numele lui să fie păstrat în tăcere. El nu iscălește articolele sale de polemică, nu pentru că e laș, poltron, fricos; nu pentru că e neconștient de spusele sale — și prin aceasta ar voi să se eschiveze publicului cel urmărește — ci tocmai, pentru că spusele sale izvoresc din cea mai deplină, mai firească și mai cinstită judecare a faptelor.

Nimic din pornirea particulară a sufletului său, nu întunecă claritatea magistrală a expunerii. De altfel el nu exprimă nimic personal, nu scrie ca să-și mulțumească pofta sau pasiunea ce-l stăpânește, ci pentru a pleda o cauză de ordin general, pentru a trata o chestie de interes public.

Într-o atare atmosferă ridicată, presa formează o putere uriașă. Ce a însemnat odată și ce înseamnă acum, în Anglia, *Daily Mail* în urma avântului ce i-l'a dat extraordinarul *Alfred Harmsworth*! De sigur o neînchipuită *putere morală*, ce n'are nevoie de egida cutărui sau cutărui nume, pentru a se impune. Ea izvorăște — cum foarte bine spune dl *Niculae Iorga* — din forța unită a părerilor publice și se îndreaptă cu aceiași tărie — mărită însă în prestigiul ei — către aceiași forță.

Așa se explică, stimaților domni gazetari din Iași, de ce în Anglia spre exemplu, cetitorul uriașelor gazete zilnice, se regăsește veșnic pe sine, în scrisul articolelor de polemică. El nu-și poate și nu și-ar putea închipui cum, cutare articol, e plămădirea personală a ziaristului x sau y; ci crede — și așa e — că întrânsul trebuie să vadă ecoul mai multor părerii, mai multor judecăți, *ecoul tuturor*. *Corneliu Carp.*

Din despărțământul Marghita al Asociațiunei.

Înființarea agenturii și bibliotecii a doua în Săn-Lazar.

Duminea trecută, 28 Maiu n., comitetul despărțământului Marghita al „*Astreii*“, însoțit de mai mulți intelectuali din loc și împrejurime, a descins în comuna Săn-Lazar, unde a înființat o nouă agentură și o nouă bibliotecă populară.

Cu această ocaziune s'au ținut și vreo câteva prelegeri, dându-se poporului noțiuni generale de cultură și sfaturi în treburile lui zilnice.

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,

IMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Pentru boli cronice separat. (Curarisire specifică), consultațiunii dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Comitetul a fost reprezentat prin directorul despărământului, prin vicepreședintele comitetului, secretarul despărământului și membrii săi Victor Pop, preot în Cheț și Gavril Lazar, preot în Săn-Lazar.

Au vorbit: directorul despărământului Dr. D. Stoica, arătând ce scop urmărește comitetul despărământului prin descinderile sale în satele românești și insistând asupra necesității imperioase de a ne cultiva cât mai repede, pentru a nu mai rămânea în urmă și pentru a nu mai fi de batjocura altor neamuri. Dr. Iuliu Chiș, vicepreședintele comitetului, vorbește despre o chestie actuală și de mare folos: Contractele de donațiune. Preotul Victor Pop vorbește despre biserică și școală și despre chemarea Asociațiunii, îndemnând pe cei de față a se înscrie membri ajutători. Preotul Coriolan Manu, din Abram, vorbește despre meserii, arătând de ce mare folos sunt ele, mai ales pentru părinții cu mai mulți copii, cari dând pe unii din ei și la meserii, nu sunt siliți să-și împartă moșiile în prea multe părți.

Inițiindu-se agentura, se alege președinte Gavril Lazar, notar și bibliotecar Ioan Potoran, învățător, iar cassier Vasile Gal, judecător.

S'a predat apoi biblioteca constatătoare din 66 volume și s'a purces la înscrierea de membri. S'au înscris cu toții 26 de poporeni.

Octogenarul preot local Ioan Ternovan, plin de emoție, mulțumește directorului și întregului comitet pentru năzuințele ce și le dau la luminarea poporului.

Comitetul, însoțit de toți intelectualii de față, a vizitat apoi pe fruntașii economi: Vasile Gal, jude, Florian Gal Chiș, curator și Grigorie Fărcaș.

Cu toții au fost oaspeții doamnei și domnului Gavril Lazar, unde ne-am petrecut cât se poate de animat până seara.

Afară de cei amintiți până acum au mai participat următorii domni: Petru Hetco, paroh în Abram; Liviu Rada, paroh în Chișlaz, Ioan Abrudan, inv în Făncica, etc.

De încheiere ținem să amintim, că adunarea a fost luată sub protecția alor trei jandarmi, cari și-au ținut de datorință a ne ocroti de atacurile duhurilor necurate protivnice progresului nostru cultural. Neîndatinate, se vede, autoritățile administrative de pe aici cu asemenea adunări de »agitație valahă«, s'au alarmat și au trimis la fața locului cu porunca de-a opri adunarea, nu mai puțin de trei jandarmi. Aceștia însă văzându-se rușinați prin ordinul superiorilor lor, în fața demnității cu care a decurs adunarea, s'au retras în casa învățătorului, fără a lua nici un demers de opreliște. S'au văzut și mai blamați, când au înțeles, că poporul a fost instruit și sfătuit să se abțină dela fapte rele și beție — și mai ales când în curiozitatea lor de a ști ce fel de cărți se lasă poporului, li-s'a arătat întâmplător tocmai cartea despre *cultivarea legumelor* a d-lui director de preparandie I. F. Negruțiu. (De altcum ținerea adunării a fost anunțată la timp.)

Pe când ne aflam la masa domnului Gavril Lazar, d-nul director al despărământului a primit dela un tânăr poporean următoarea scrisoare, din care se poate vedea, că bun lucru săvârșesc intelectualii noștri, dacă se coboară la popor și stau de vorbă cu el.

Iată scrisoarea în tot cuprinsul ei:

»Stimate domnule director,

și mult onoraților domni, cari v'ați adunat în comuna noastră, pentru înaintarea poporului nostru român. Și eu Pavel Gal Chiș împreună cu părintele meu Florian Gal Chiș, luând parte la adunare și înțelegând frumoasele învățături de înaintare pe cari le-a prezentat stimat d-nul director cu mult onorații domni împreună, și noi toți poporeni comunei Săn-Lazar, poftim din adâncul inimii ca bunul și atotputernicul Dumnezeu să Vă lungească firul vieții la mulți ani.

Coresp.

Turneu artistic.

„Societatea noastră teatrală“, aranjează în luna lui Iulie un al doilea turneu artistic, pus sub conducerea directorului său, dl Aurel P. Bănuț.

Noul turneu va avea loc în nordul Transilvaniei.

Și vestim cu bucurie, că de data asta nu vor avea loc exclusiv concerte ci și reprezentațiuni teatrale, în fiecare oraș luat în combinațiune. Reprezentațiunile vor fi date de artiști întovărășiți cu diletanți aleși, conduși de mâna abilă a dlui Bănuț.

Aceste serbări culturale vor avea loc la următoarele date și în următoarele locuri:

2 Iulie nou, Duminecă, în *Beiuș*.

7 Iulie nou, Vineri (sărbătoare) *Oradea-mare*.

9 Iulie nou, Duminecă, *Simleu*.

12 Iulie nou, Miercuri (sărbătoare) *Șeini*.

16 Iulie nou, Duminecă, *Sighetul-marmației*.

23 Iulie nou, Duminecă, *Vișeu-de-sus*.

30 Iulie nou, Duminecă, *Somcuta-mare*.

2 August nou, Miercuri, (sărbătoare) *Lăpușul-unguresc*.

Prin prezentul aviz și până la alte deslușiri ce vor primi „comitetele filiale teatrale“ din aceste 8 orașe, sunt rugate a angaja, pentru seriile numite, salele cele mai corăspunzătoare scopului.

Programul detaiat va urma în curând, deasemenea și alte informațiuni speciale.

Atragem încă odată atențiunea publicului nostru asupra acestor sărbători de cultură românească și sperăm, că artiștii noștri, precum și societatea de teatru, va avea tot sprijinul din partea oamenilor noștri de bine.

Convocare.

În virtutea §-ului 23 din statutele „Reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale gr.-or. române din protopresbiteratele: Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova“ prin aceasta convocăm

adunarea generală a despărământului Belinț.

pe **Marți, în 31 Maiu** (13 Iunie) 1911, în școala conf. gr.-or. română din comuna Belinț.

PROGRAMA:

1. La 10 ore și jum. a. m., participare la chemarea Duhului Sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Apelul nominal.
4. Prezentarea rapoartelor: președintelui, casarului și a bibliotecarului.
5. Exmiterea comisiunii pentru cenzurarea rapoartelor.
6. „Arătarea în practică a facerii roilor artificiali“ de către Traian Cărbăș, învățător în Balinț.
7. „Școala poporală și dezvoltarea ei istorică“, disertație de Andrei B. Andraș, învățător în Fădimac.
7. „Jocul în familie și în școală“, disertație de Atanasie Lazar, învățător în Ierșnic.
9. Eventuale prelegeri și disertațiuni.
10. Incasarea taxelor de membrii și pentru „convict“, apoi înscrierea de membrii noi și a celor ce voiesc să ia parte la excursiunea la Roma.
11. Referada comisiunii cenzurătoare.
12. Propuneri și interpelări.
13. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
14. Alegerea comisiunii verificatoare.
15. Alegerea unui birou adhoc, pentru conducerea alegerii funcționarilor despărământului, pe un period de 3 ani.
16. Încheiere.

La această adunare se invită toți membrii ordinari, fondatori și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinatorii cauzei școlare și a înaintării învățământului poporal.

Leucusești, în 1/23 Maiu 1911.

Lazar Ignea,
notar.

Ioan Furdian,
președinte.

NB, La 2 ore d. a. va fi prânz comun, la care însă pot conta numai cei ce se vor însinua, cu trei zile înainte, dlui Traian Cărbăș, învățător în Bălinț. Se notifică că, atât trenul de către Lugoș, cât și cel de către Făget, sosesc în Balinț, la orele 10 a. m. și pleacă seara la 5 ore.

Belimbrokeiade.

Care e gazetă de partid? Gândul de a ne ucide „Tribuna“ s'a răspândit prin contagiune, fiindcă minciuna este totdeauna contagioasă. Minciuna de căpetenie a fost denunțarea, că „Tribuna“ n'ar fi a partidului. Mă rog, noțiunea partidului e foarte cuprinzătoare și foarte firească în acelaș timp. Noi știm să probăm că am servit și servim partidul și că, prin urmare, îi aparținem, buni sau răi cum suntem. Iar cât pentru proprietatea foii noastre i-am știut da o formă juridică, pe care lumea o cunoaște din literele noastre fundamentale, devenite acum publice. Întrebăm însă pe celelalte surate: cu cine avem onoarea? Care poate să se laude că e mai aproape de partid? Care este conferența națională a partidului, în care s'a dat o autorizație specială monitorului lui Goldiș-Belimbok? Ce reprezintă și pe cine maica „Gazetă“? Dar „Drapelul“, care ca și „Gazeta“ se lăpădă acum de toată bruma lor da independență cerbicoasă din trecut, unde și-au obținut consfințirea de organe ale partidului? N'ar fi oare cuminte, ca, imitându-ne pilda noastră, a „Tribunei“, să și publice și năbădioșii noștri contrafrăți situația lor în materie de proprietate, ca să înceteze odată acele năstrujnice prerogative asupra conducerii partidului?!

O supărare naivă. Panfletarul la ordinea zilei, după pilda lui Belimbok, repetă mereu epitetul, pe care l-am fi aplicat noi undeva unui număr oare care de frunțiști distinși. Repetă, ca un titlu de trădare, d' am fi îndrăznit să le zicem la cești bărbați, nici mai mult nici mai puțin, decât: *b i p e z i*! Auziți, iubii cetitori, am fi zis noi: *bipezi*! Bine, dar este oare aici o insultă, chiar dacă am fi zis? Nu suntem oare „bipezi“ cu toții? Dela Suveran până la cel din urmă alegător al Măriei Sale, d-lui deputat Vaida, nu suntem cu toții *bipezi*? S'ar părea că dușmanii noștri se gândesc însă la ceva mai grav, poate la *quatrupezi*! Și noi n'am spus vorba asta! Așa sunt domniilor, — mistifică regulat!

Motiv de nenorocire a cauzei. Vorbind de calitățile politice ale dlui Pop de Băsești, pe cari desigur și cetitorii noștri le cunosc bine, panfletarul nostru ne face un cap de acuzație din faptul, că am fi exprimat undeva dorința de a-l vedea »primenit« și pe badea Gheorghe. Mă rog, chiar dacă nu am fi exprimat această dorință, sinceritatea, care trebuie să ne călăuziască, ne-o fi impus poate acest desiderat. Și riscurile încape asupra ori-cui. Ne mirăm acum să vedem pe dl Vaida cum caută să ne combată și în acest punct. Înșirind meritele politice ale dlui George Pop de Băsești, dsa ne povestește cum venerabilul șef s'a expus la ultimele alegeri din cercul său electoral și cât a avut să sufere în urma unei lovături la cap, dată cu »o rudă de fier« de un alegător ungur. Acest fel de argumentare nu vi se pare deloc naiv? Într'adevăr, pentru »o lovitură cu ruda de fier«, care poate constitui mai mult o glorie, decât o deprimare, trebuie numai decât să ne poticnim cu comitetul întreg? Și împlinește și bine datoria un comitet, care nu a răzbunat încă ofensa asta adusă, de alegătorul ungur, capului șefului iubit?

▼▼	= ANUNȚURI! =	▼▼
▼▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.	▼▼

Magazinul de Mobile
Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrate fără aplicație. Prețuri fixe. Comandele se efeptuiesc prompt și conștiințios.
Timișoara-centru, Strada Zápolya No 7. —

INFORMAȚII.

ARAD, 5 Iunie n. 1911.

Vexații fără pffirșit.

Săptămâna Rusaliilor catolice ne-a adus alături de un proces nou și o surpriză. Zicem numai una, căci un proces nou nu mai are darul să ne surprindă, fiind obicinuiți ca fiecare săptămână să ne cadă câte unul. Ne-a surprins însă faptul că redactorul nostru responsabil a primit în aceeași zi două citații dela procuratura din Orade, una pentru 8 și alta pentru 10 Iunie — de unde se întorsese abia Miercurea trecută. Citațiile sunt făcute pentru a i-se lua interogatorul în două procese mai vechi, însă din felul cum sunt fixate soroacele reese cât de colo reaua credință a autorităților cari urmăresc intenționat vexarea ziarului nostru, pricinuinându-i cheltueli și neșfârșite și zadarnice. Căci tot așa s'ar fi putut lua interogatorul în două cauze deosebite în aceeași zi, cruțând redactorului nostru o zi de muncă, iar ziarului o cheltuială a drumului zadarnic. Se putea lua apoi interogatorul — tot așa de bine și la judecătoria de instrucție din Arad, după cum era uz până aci.

Firește, machinația aceasta urmărește un scop îndoit, sleirea cât mai repede posibilă a rezistenței acestui ziar și încătușarea muncitorilor lui cu condeiul. După aceste premise ne putem ușor explica asupra scopului urmărit de autoritățile ungurești față de ziarul nostru, căci în ultima sesiune legislativă am fost dăruiți cu 19 procese de presă, iar redactorul nostru a făcut 15 drumuri la Orade, căzându-i aproape fiecare săptămână câte unul.

— **Noul director al teatrului din Craiova.** Prietenul și colaboratorul nostru, distinsul publicist *Emil Gîrleanu* a fost numit director al teatrului național din Craiova.

— **Compozițiile lui C. Porumbescu.** Au apărut în fascicula a III-a încă 7 coruri, din cari unele inedite. Amatorii de muzică să se adreseze »Reuniunii de cântare Ciprian Porumbescu« din Suceava. Prețul fascicolei este 1 cor. 50 bani.

— **Cursurile de vară la Văleni** preocupă iarăși tinerimea bucovineană care se pregătește și anul acesta să participe într'un număr cât se poate de mare.

Anul prim a fost *un singur* Bucovinean, anul al doilea *cinci*, iar astă-vară la început 25, iar spre fine 50! Am văzut și preoți bătrâni din Bucovina cari veneau regulat la cursuri și-și făceau încet notițele necesare.

Cor.

— **Din N. Iorga împlinește anul acesta la 5 Iunie 40 de ani.** Societatea studenților români din Cernăuț are de gând să scoată cu această ocazie un *almanah literar dedicat marelui profesor al neamului nostru. Se vor ține și șezători literare. Bine ar fi ca studenții prin demonstrații să-i aducă aminte guvernului de nedrep-*

tatea ce i-a făcut-o dlui Iorga, expulzându-l din Austria.

— **Turneul lui Liciu.** Ni-se scrie din Cernăuți: Cu toată agitația în vederea alegerilor, interesul tuturor e îndreptat spre cel mai mare eveniment cultural din anul acesta, sosirea artiștilor dela „Teatrul Național“ din București: Nottara, Liciu, Aristița Romanescu, Petrescu ș. c. cari vin cu un repertoriu foarte bogat. Bucovinenii noștri, cari au arătat de repetite ori că știu să primească, vor căuta și de rîndul acesta să-i întimpe pe aleșii oaspeți cu aceeași atenție și dragoste ca și în trecut. Seria reprezentațiilor va fi aceasta: Joi în 15 Iunie n. se va da „Apus de soare“ pe scena teatrului orașenesc din Cernăuți; Vineri în 16 „Viforul“, Sâmbătă în 17 „Luceafărul“ toate trei piesele de Delavrancea. Decorurile și costumele vor fi aduse dela București. Tot în Cernăuți se vor reprezenta: Duminică în 18 n. „Năpasta“ și „Noaptea furtunoasă“ de Caragiale; Luni „Scrisoarea pierdută“, iar Marți în 20 „Nepoftitul“ o piesă localizată din franțuzește. În 21 și 22 Iunie artiștii vor juca la Suceava, apoi vor da pe rînd câte o reprezentație în următoarele orașele din provincie: Gura Humorului, Câmpulung, Rădăuți, Strojineț și Sirete.

— **O atitudine conștientă.** Ni-se scrie din Sîn-Miclăușul mare: Consiliul comunal din comuna noastră a respins zilele trecute petiția birtașului Francisc Schannen, care cerea îngăduință pentru construirea, în mijlocul pieței principale, a unei case cu scop ca să poată vinde în ea băuturi spirituoase. Hotărârea consiliului a fost luată sub impresia cuvântării preotului român Ioan Popovici, care a cerut respingerea petiției invocând motivul salutar al luptei contra otrăvii din alcool. A arătat acțiunea întinsă ce s'a pornit în țeara întreagă contra alcoolului și a convins pe membrii consiliului că una din datoriile conducătorilor comunali e să reducă și să stărpească cu toate mijloacele nobilei propagande boala alcoolismului.

— **Dela »Reuniunea femeilor române din Arad și jur«.** Dna Emilia Papp n. Marcus, prezintă »Reuniunii femeilor române Selăgene« a binevoit a colecta și trimite 50 de obiecte prețioase și frumoase pentru loteria Reuniunii din Arad.

Lista obiectelor:

Dna Emilia Papp n. Marcus, Șimleul Silvaniei o frumoasă perină de canapea brodată cu motive românești, o periniță p. ace, 1 port-perii, 1 gentiliță croșetată, o tăviță croșetărie, o cravată lucrată pe dantelă.

Dna Maria Cosma n. Dragoș, Șimleu, un mijloc de masă broderie, un port-batiste, două ștergare țes. rom.

Dna vâd. Ludovica Oros n. Aciu, Șimleu, un ștergar țes. rom.

Dna Veronica Boroș n. Muste, un mijloc de masă croșetărie.

Dna Cornelia Maniu, Șimleu, un ștergar broderie, un port-batiste broderie cu mot. rom., un fugar broderie, o tăviță cos. rom.

Dna Sabina Munthiu n. Deleu, cămășuță cusută cu mot. rom., o periuță pentru ace pictură un port-gulere brod. pe catifea.

Dșoara Silvia Chirila, Șimleu, un fugar lucrat cu mot. rom.

Dna Elena Szahál n. Filip, Șimleu, o tăviță croșetărie.

Dna Cornelia Maier n. Filip, Șimleu, o tăviță croșetată.

Dșoara Lucia Lazar, Șimleu, un mijloc de masă brod. cu mot. rom.

Dșoara Viorica Lazar, Șimleu, o perină de canapea lucrată pe catifea.

Valeria Gogan, Șimleu, un fugar broderie cu mătase.

Dna vâd. Maria Bogdan n. Pop, Șimleu o batistă albă lucrată pe tull și mătase.

Dna Maria Șimon n. Șimon, Șimleu, un ștergar des de casă.

Dna vâd. Cornelia Davidoviciu n. Șimon, Șimleu, un port-perii lucrat pe postav.

Dna Victoria Vicaș n. Pop, Hidvég, două tăvițe țes. rom.

Dna Letiția Dr. Aciu n. Vicaș Hidvég, o periniță de canapea lucrată pe catifea.

Dna Regina Sima n. Deleu, Pereceu, un port-batiste.

Dna Cornelia Maior n. Deleu, Pereceu, o periniță de catifea pictată pe mătase, un ștergar țesut.

Dșoara Miți Sima, Pereceu o periniță de canapea lucrată pe etamină

Dna Lucreția Sima măr. Cosma, Felsőszék. o periniță de canapea, 1 șorț negru broderie, 1 ștergar.

D-na Eugenia Barboloviciu, n. Muste, Bocșa-Rom. un mijloc de masă brod. și țesături cu mot. rom.

D-na Emilia Pop n. Pop Dabjon o perină de canapea smirna, un fugar lucrat în colorii românești.

Dșoara Eugenia Schill, Márkoszék un mijloc de masă lucrat pe etamină.

Dșoara Irina Schill, Márkoszék o gentiliță croșetată.

D-ra Livia Coste, Somlyo-Cseke un cadru pentru fotografii brodat pe mătase.

D-ra Veronica Liscan, Czizer un port-ceasornic croșetărie.

D-ra Victoria Pausan, Varşolt un șorț cu dantele, o punguliță-croșetărie.

Țăranca Ana Hendea m. Ardelean, Fűrménés o merindeică din pânză.

Dșoara Cornelia Lemeni, Alsó-szopor o tăviță croșetată.

— **Din tainele cărdășiei Burdea-Șegheșcu.** Primim următoarea scrisoare:

Onorată redacție!

Foaia săptămânală „Progresul“ din Oravița publică la știrile zilei, că are de vânzare 100 bucăți acții dela banca „Plugarul“ din Cacova. Informându-mă am aflat că acțiunile sunt ale faimosului Burdea, fost pașă al Caransebeșului și nu chiar de mult dimpreună cu prietinel său Sieghescu dictatori ai ținutului Oravița.

Intocmai ca Pilat în Credeu așa și ei ajunseră membrii în direcțiunea „Plugarului“ de unde — fiind cam acrii strugurii — și-au dat abdicerea.

Acum Castor își vinde acțiunile și după el cu siguranță va urma și Polix. Apoi ce să faci, are Românul două proverbe ce le putem aplica în cazul de față și anume: „*Pagubă ca pagubă da-mi plăcu cum merse*“, și... bată-te de car unde băgași boii. — *Un acționar al Plugarului*.

— **3/15 Mai în Viena s'a serbat de România Jună și anul acesta cu aceeași dragoste și venerație pentru aceea zi memorabilă ca și în trecut.** Studențimea și mare parte din colonia română era adunată în Hotel Regina, unde dl Bianu, stud. în drept a vorbit cu multă simțire și durere despre ziua de 3/15 Mai și anul 1848, făcând privire scurtă asupra suferințelor neamului românesc din Ardeal dela 1848 până în zilele de azi. Dl Bianu a avut câte odată accente așa de puternice, așa de calde și de originale, că neconținut a fost întrerupt de aplauzele auditoriului. La urmă cu toții ne-am ridicat și în mijlocul entuziasmului general am cântat „Deșteaptă-te Române“. Frumos și sugduitor a fost cântat cântecul lui Avram lăncu de dl Teleguț, unul din cei mai buni cântăreți din colonie.

La urmă dl Dr. Lazar Popovici a vorbit despre răscoala țăranilor din 1437, despre Sava Brancovici, revoluția lui Horia și „Supplex libellus Valachorum“ zugrăvind-ne în colorii foarte vii năzuințele spre libertate ale Românilor din Ardeal și Ungaria. Ne-am mirat de ce cunoștințe întinse

în domeniul istoriei naționale dispune dl L. Popovici, care deși medic, are timp să se ocupe și cu alte discipline.

Nu știu din care pricină n'a amintit nimic dl Prof. Nedelcu în „Românul” despre această frumoasă și înălțătoare serbare românească a societății „România Jună”. Sau d-sa ca corespondent al „Românului” are slăbiciune numai pentru şah și pentru maestrul şahist G. Marco? Dacă tot astfel va informa d-sa ziarul „Românul” ca până acum, despre colonia și studențimea română din Viena, tare ne temem ca dl Goldiş să nu-l facă — „matt”.

† **Alexandrina dr. Pop** n. Moldovan, soția dlui Dr. Iustin Pop, avocat în Deva, a repauzat la 2 Iunie n., în vârstă de 29 de ani.

Trimitem întristatului soț sincerile noastre condolențe.

† **Victoria Căliman n. Graur**, soția părintelui Emil Căliman din Brețc, a repauzat la 1 Iunie n., în vârstă de 24 de ani.

Odihnească în pace!

— **Societatea România Jună** din Viena a luat în una din ședințele ei laudabila hotărâre, ca să deie un premiu de 30 cor. pentru cea mai bună conferință în graiu și spirit popular, din următoarele domenii: istorie națională, medicină, drepturi și economie națională. Conferința va trebui cetită la o adunare populară fie din Ardeal, fie din Bucovina, și după aceea publicată într-o foaie pentru popor din Bucovina și în una din Ardeal. E foarte frumos că România Jună dă ocazie membrilor săi ca să lucre și să scrie pentru popor. Tot la România Jună a binevoit să trimită 20 cor. în același scop și banca „Economul” din Cluj. E un semn îmbucurător al vremii de azi grija pentru cultura celor lipsiți de binefacerile cărții.

— **„Brote pe lucru”**. Sub titlul acesta citim în „Libertatea” din Orăștie:

„Partidul nostru național român va primi în curând iar o lovitură de piatră în coaste ori în spate, din partea unui vașnic și primejdios dușman al său: din partea lui Eugen Brote, fostul său vicepreședinte pe vremuri...”

Di Eugen Brote s'a mutat deja la Sibiu, venind din Tară, și acum lucrează la o broșură „sensatională”, prin care să dea cu cuțitul de ucigaș în partidul al cărui atâta vreme el însuși membru fruntaș a fost, alături cu Mangra și alții. Va cerca, cu fel și fel de „dovezi” (ci că are copii de pe scrisori și cuite, pe cari și le-a scos până nu se știa ce vrea), cu care ar dori să „compromită” pe unii alții din purtătorii de grije ai politicii noastre naționale. Firește asta ar fi cea mai ferbinte dorință a guvernelor maghiare, ca să ponegrească pe oamenii noștri naintea propriului popor, ca ei, la zile de lipsă, să nu aibă vaza trebuincioasă naintea poporului și ușa poporului, la chemarea lor, să nu se mai miște!...

Iar în vreme ce Brote „lucrează” — bineînțeles din porunca guvernului și pe simbria lui, — aici la cărțile lui aruncătoare de iuningine — ci că taica Slavici își ascute hodorogita peană la București, și el dă acolo altă rachetă pe placul și pe plata lui Jeszensky dela Pesta!

Ne putem închipui câte scornituri și minciuni și întortochieri de fapte vor fi puse dungă n' dungă în broșurile lui Brote și a lui Slavici, înțelegi cu Mangra. Și sântem din nainte siguri, că scârbă vor lăsa destulă în suflute, dar înfrângere sufletească n'au să poată face, decât doară la unii naivi, nepricepători de vicleniile politice.

Ne vom lumina și noi oamenii noștri și le vom arăta ce plătesc îmbălăriile simbrieișilor lui Jeszensky — Tisza“...

— **Studenți din România la Budapesta.** 14 studenți dela școala de poduri și șosele

din București, cari au întreprins o călătorie de studii la Torino sub conducerea directorului C. M. Minorescu și altor profesori s'au oprit pentru câteva ore la Budapesta.

Oaspeții români au vizitat școala tehnică, unde au fost primiți cu multă afabilitate.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășlanu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor sibieni”, au mai dăruit: Cornel A. Tăslăuanu, culeg. tipograf, 1 cor., Alexa Piso, sodal lăcătuș, 50 bani, Oprea Steflea, măsar (Seliște), aplicând pe fiul său Oprea la mășar, 1 cor., dna Elisa Munteanu n. Belga, soție de notar (Cărpeneș), 8 cor., Ioan Manta jun., paroh (Gurărăului) cor. 2.50 și Samuil Petrașcu, măsar (Paris) 1 cor.

— **Ilustrate românești.** Cereți dela librăria „Tribunii” seria de 12 bucăți a noilor ilustrate reprezentând tipuri dela balul costumat și dela matineurile din Arad. Aceste ilustrate sânt atât de frumoase încât întrec și pe celea din anul trecut. Au apărut în editura librăriei „Tribuna” și se vând în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad pentru înființarea noii școale de fete.

O bucată costă 0.24 bani; o serie de 12 b. cor. 2.50; 50 bucăți cor. 9; 100 bucăți cor. 16, plus — la toate — porto poștal. Călușerii, bucata 14 bani; 50 bucăți cor. 6; 100 bucăți cor. 10. Ilustrate cu portretul poetului Goga și cu cel al aviatorului Vlaicu, bucata 16 bani, 50 bucăți cor. 7; 100 bucăți cor. 12.

— **Arhierii în Blaj.** Citim în „Unirea” Vineri în 2 c. n. au sosit la Blaj cu acceleratul II. Il. Lor. Dr. Demetriu Radu Episcopul Orăzii-Mari și Dr. Vasile Hossu Episcopul Lugojului, însoțiți de dl Dr. Coriolan Pop adv. în Oradea-Mare. — Înainte de amiază sub prezidența Ilustrilor Arhieriei D. Radu și V. Hossu s'au întrunit membri comisiei emise de Conferința din Oradea-Mare pentru compunerea statutelor societății: „Sfânta Unire Societatea Literară-Socială”, fiind de față canonicii Dr. Octavian Domide, Dr. V. Szmi-gelski și Dr. I. Marcu și avocatul Dr. Cor. Pop. Statutele s'au primit în genere. — Stabilirea lor definitivă s'a încredințat canonicilor Dr. Izidor Marcu și V. Szmi-gelski, cari le vor prezenta la întrunirea, ce va avea loc în August cu prilejul jubileului Asociațiunii în Blaj.

La conferința episcopescă de Sâmbătă conchemată de Exc. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa, iau parte, special fiind invitați, membri capitolului arhidiecezan, vicarul capitular din Gherla Mgf. Ioan Georgiu, vicarul general din Lugoj: Ilustritatea Sa Ioan Boroș, Dr. O. Domide, canonic și Dr. Alexandru Ghețe din Gherla. — Obiectul conferinței: afaceri bisericești-școlare, privitoare la provincia metropolitană.

x **Noutăți de ridicul**, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tenis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de Iglonă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

x **Făină Lactată Nestlé** este un praf fin de pesmeți a cărui parte principală o formează cel mai bun lapte din Alpi, liber de bacterii, care fiert numai cu apă, dă un nutriment ușor de mistuit și foarte nutritiv atât pentru copiii de țată cât și pentru copiii mari, precum și pentru persoane cari suferă de stomac.

Preparatul este răspândit de 50 de ani în toată lumea și se recomandă călduros de către medici ca nutriment pentru copii, mai ales ca hrană pe lângă lap-

tele matern și ca nutriment înainte și după înțărcațul copiilor. Făina lactată Nestlé se găsește în toate farmaciile și drogueriile cu prețul fix de K. 1.80 cutia. Probe și prospecte trimite în mod gratuit reprezentantul casei Nestlé, Viena I Biberstr. 11.

Econoamă.

O femeie română văduvă fără familie (inteligentă) dar lipsită de mijloace, în etate de 45—48 ani **află îndată aplicare** ca econoamă la un preot văduv fără familie.

A se adresa la administrația »Tribunei», sub numele »Simplex».

Mișcare culturală și socială.

13 Iunie n.

Miluan: Petrecere de vară, cu reprezentație teatrală, în școala românească din Miluan (Milván) Inceputul la orele 7 seara.

12 Iunie n.

Făget: Petrecere de vară în »Dealul popii». Inceputul la orele 2 p. m. Seara la orele 8, continuarea petrecerii în hotelul »Reibnagl».

14 Iunie n.

Făget: Festivitate școlară în sala de gimnastică cu ocaziunea aniversării a 20-a dela întemeierea internatului pavelean. Inceputul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

»**Luceafărul**» revistă literară și artistică a apărut cu următorul sumar bogat și variat (nr. 11):

Oct. C. Tăslăuanu: Organizarea economică a țărânimii. I. U. Soricu: Cântare nouă (poezie). Livia Rebreanu: Pastel (poezie). Maiorescu: Trezire. G. Rotică: Populară, Pe țărâmul agitatei mări (poezii). Em. Gârleanu: Pentru o pasăre!.. C. Sandu-Aldea: Clientul din provincie.

Dări de seamă: Il. Chendi. D. Anghel: Povestea celor năcăjiți. Fantazii și portrete.

Cronică: Organizarea satelor noastre. Salo-nul din Paris. Expoziția din Roma. Notițe. — Poșta redacției. — Bibliografie.

Ilustrațiuni: Elevele școlii de menaj din Sibiu. 3 fotografii de porturi dela balul din Sibiu. Port de pe Valea Someșului.

POȘTA REDACȚIEI.

Deva. Invitarea la petrecerea de vară n'o putem publica, fiind tipărită în tipografie streină.

I. A. Sânmiclăuș. Publicăm azi la informațiuni.

Poșta Administrației.

Ermin Stanca Brad. Am primit cor. 14 abonament până la 1 Iulie 1911.

Teodor Stoianoviciu Toracul-mare. Am primit cor. 940 abonament până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„Tribuna” institut tipografic, **Nichin și rru.**

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

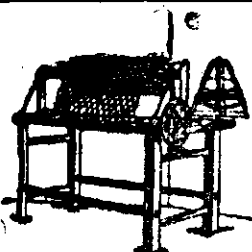
Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 76.

Vinuri noi: Carbenet alb K 1 — litru. Siller K — 54. Rizling K — 56. Rizling și Roșu amestecat K — 52 litru.

Rachie de treve (comină) K 1-50 litru.
Rachie de drojii 2-20, Rachie de treve (comină) specialitate K 2 — litru.

Vinul și rachia să expedieze cu rambursă de 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

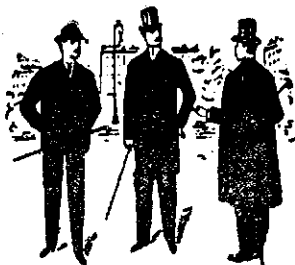
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele sale. **PRIMULCRĂTOR MIJLOCEȘTE.**

Recomandă și mașini pentru împietitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco **PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII**

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

Își recomandă depozitul bogat asortat cu stofe din țară și străinătate, lucrează tofelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

Garnituri de trierat cu abur.

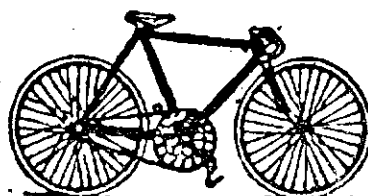
4-6-8-10 HP (cai putere) diferite specialități, locomobile automate, și trierătoare și locomobile cu abur, pelângă rate de 4-6-8-10 ani și prețurile cele mai moderate, se află în asortiment bogat la magazinul fabricii de mașini agricole:

Frații Friedrich
Timișoara.

Luăm garanță ca și fabricanții la mașini noi.
Agenții se plătesc.
Cereți oferte. Serviciu prompt.

Bicicletele de renume mondial :

THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körút 41.
Filiale : **Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körút 6**
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Crocsé Ferencz

proprietarul unei mine de piatră din **Gödömesterháza.**

Atelier de pietrărie și monumente
În Marosvásárhely, Kalvária-u. 6.

Are în depozit monumente sepulcrale din marmor, granit și sienit, dela cele mai simple până la cele mai somptuoase, pregătește de asemenea orice lucrări pentru edificii și cavouri familiare. Prețuri ieftine și serviciu prompt. Planurile se execută gratuit. Atelier modern.

Leon Tolstoi.

29

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbul.**

(Urmare).

— Asta, da, asta... dar de ce nu m'arți înștiințat? Ce e acea hârtie?

— E închisă în portofoliul pe care-l țin mereu sub braț. Da, ea este, protejată d-tale, încântătoarea drubetzkoi, protejată d-tale, această ființă mincinoasă... Și dacă am un păcat pe conștiință, e ura pe care mi-o inspiră această femeie nevrednică! De ce să mă uit la ea? Oh! o să vie o zi în care să mă răfuiesc cu ea! strigă prințesa nebună de mânie.

XXII.

În vreme ce în salon și în odaia prințesei aveau loc convorbirile acestea, trăsura prințului Vasile îl aducea pe Pierre și împreună cu dânsul pe prințesa drubetzkoi, care găsisse de cuviință să-l însoțească. Când roțile treceau fără sgomot pe paele așternute la hotelul Bezukhow, ea se întoarse către Pierre, și-l delibereze fraze de mângâiere, pregătite mai de mult; dar văzu cu mirare că Pierre dormea, legănat de urile trăsurei; ea îl deșteaptă și el o urmă gândindu-se pentru întâia oară că va avea o întrevvedere cu tatăl său în agonie! Trăsura se opri la una din intrările laterale. Când se coborîră dintr'însa, zăriră doi oameni îmbrăcați în negru ce se ascuseră în grabă sub umbra proiectată de zid; alți oameni îi îndreptă privirile lui Pierre, cari păreau că vor și ei să se urcă în aceeași cară. „Așa trebuie să fie” își zise Pierre, urmând-o pe prințesa care urca repede în-
gura.

stele trepte ale scării de serviciu. El se întreba de ce alesese ea tocmai această intrare neobișnuită, de ce să facă o vizită contelui; dar siguranța și graba călăuzei lui îl sileau să-și mai spună odată că așa trebuie să fie. Pe la jumătatea drumului fură izbiți de niște oameni cescoborau scara în fuga mare, cu niște găleți de apă, și cari se alipiră de pereți ca să-l lase să treacă, fără cel mai mic semn de mirare la vederea lor.

— Apartamentul prințeselor e pe aci, nu e așa? întrebă Ana Mikhailovna pe unul din ei.

— Da, pe aici, răspunse omul cu glas tare, ca și când ar fi sosit clienți când toate sunt permise. Ușa din stânga.

— Poate că nici nu m'a chemat contele, zise Pierre ajungând în anticameră... Aș prefera să mă întorc în odaia mea.

Ana Mikhailovna se opri, ca să-l aștepte.

— Ah! amicul meu! spuse ea atingându-i haina cu mâna, așa cum făcuse și fiului ei în cursul zilei. Crede-mă că sufăr ca și d-ta, dar fii bărbat, te rog.

— Zău, aș prefera să...

Și Pierre privi cu simpatie la prințesă, pe deasupra ochelarelor.

— Ah! amicul meu, uită nedreptățile care poate ți-s-au făcut; gândește-te că ți este tată și că e în agonie. Ea suspină: — Te iubesc ca pe un fiu, aibi încredere în mine, voi veghea asupra intereselor d-tale.

Pierre încă nu înțelegea nimic, dar mai spunându-i odată: „Așa trebuie să fie”, se lăsă condus de prințesă. Aceasta deschise o ușă și intră într-o odăiță ce servea de anticameră. Un bătrîn servitor al prințeselor se afla într'un colț și lucra la ciorap. Pierre nu fusese nici odată prin aceste apartamente. Ana Mikhailovna ceru, unei cameriste, vești asupra sănătății prințeselor, spunând mereu cameristei „fata mea” și „draguța”.

Aceasta ducea o sticlă de apă pe o tavă și apucă pe un coridor lung, urmată de prințesă. Cea dintâi odaie la stânga era a celor mai în vârstă dintre prințese. În grăba ei de a intra, servitoarea lăsă ușa întredeschisă, așa încât Pierre și tovarășa sa, aruncându-și fără să vrea ochii în odaie, o surprinseră pe nepoata cea mai mare stând de vorbă cu prințul Vasile. La vederea celor doi vizitatori, prințul Vasile se trase înapoi cu un gest de vădită contrarietate, în vreme ce prințesa, năpustindu-se la ușă, o împinse cu violență. Acest acces de mânie, atât de opus liniștii ei obișnuite, precum și extrema îngrijorare zugrăvită pe chipul prințului Vasile, pârură atât de ciudate lui Pierre, încât se opri brusc și se uită întrebător la călăuza sa; dar ea, neîmpărtășind privirea lui, răspunse cu un suspin și cu un zămbet:

— Fii bărbat, prietene; am să veghez asupra intereselor d-tale.

Și Ana Mikhailovna își zori pasul.

Am să veghez asupra intereselor d-tale! Ce voia să spună? Pierre nu înțelegea nimic; „dar se vede că așa trebuie să fie” își zicea el. Ajunseră într-o sală mare, prost luminată, care dădea în salonul de recepțiune al contelui. Cu toate că bogat decorat, salonul acesta era de un aspect sever; Pierre îl străbătuse de multe ori, de câte ori intrase pe scara cea mare. O puțină de baie, uitată acolo, zăcea în mijlocul covorului, ud leocă. Un servitor și un dascăl, ținând o cădelniță, se apropiară binisor de noii veniți pe cari nu-i zăriseră încă. Salonul de alături se deschidea deasupra unei grădini de iarnă; două enorme ferestre „italiane” luminau localul; un bust de marmură și un portret, mărime naturală, ale împărătesei Catherina, erau principalele podoabe. Aceleași persoane se așezau în salon, în aceeași pozițiune și șopteau între dânsule.

(Va urma).

Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaerglu
Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat în totfelul de
ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal
și nickel.

Articlii de argint de China
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Reparaturile se execută solid și prompt.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din
loc și provincie, atelierul său me-
hanic aranjat de nou, unde primește
comandă și **reparări de lucruri**
ce aparțin în branșe precum **mașini**
de cusut, de scris, biciclete și
gramofone etc. Utensiliile acestor
mașini le are în depozit.

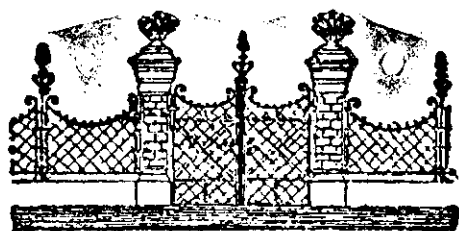
Reparaturile se efectu-
ază repede și prompt.

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică
de împletituri de sîrmă, coarde (ma-
drațe) de oțel pentru paturi și sate etc.

= Szeged, Kelemen-u. 4. =
Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard
de la 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a
execuțiunii bune, concurează cu orice fabri-
cate de acest soi. — Serviciu conștiințios.
:- Prețurile sale sunt cele mai ieftine. :-
Cu prospecte și cu catalog de prețuri la
dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910.

15 Maiu

126 499 148
1 811 946
63 973 877
26 700 415
11 999 876
14 798 943
3 116 121
6 001 3 8
712 694
806 348
106 020 300
38 272 359
38 737 737
439 451 070

12 000 000
28 352 686
4 180 436
254 139 540
1 555 595
106 020 300
33 202 513
439 451 070

ACTIV

89 514 724 Rezerva metalică aur
36 984 414 „trate aur
Argint și diverse monete
Portofoliu român și străin
(*) Impr. pe ef. publice
„ în cont curent
Efectele capitalului social
Efectele fondului de rezervă
„ „ amort. imob. și mașin. de imprim.
Imobile
Mobilier și mașini de imprimerie
Cheltuieli de administrație
Depozite libere
Conturi de valori
Conturi curente.

PASIV

Capital
Fond de rezervă
Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.
Bilete de bancă în circulație
Dobânzi și beneficii diverse
Depozit de retras
Conturi diverse, sold

Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

1911.

7 Maiu

14 Maiu

173 748 222 174 236 73
1 502 338 1 466 47
110 969 831 110 663 78
22 580 961 22 530 56
11 999 789 11 999 78
17 856 442 17 885 44
4 284 121 4 284 121
6 021 993 6 023 294
736 74 736 09
743 862 861 642
111 550 935 111 455 315
17 805 708 18 880 394
45 733 185 45 091 49
525 533 461 526 091 138

12 000 000 12 000 000
30 319 907 30 359 907
4 461 614 4 461 614
338 356 681 338 728 704
1 550 439 1 618 438
111 550 935 111 455 315
27 253 881 27 457 164
525 533 461 526 061 138

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuințare în economie și acasă, ma-
cină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se în-
vârtă cu mână, puterea de muncă a unui băiat
de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă
garanță și se capătă numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței
de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu
mâna cu puterea ori cu mână, de aplicat în ma-
șina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile
să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța
trifoiului și atelier de reparat mașini în
Nagyvárad, Villanytelep mellett.

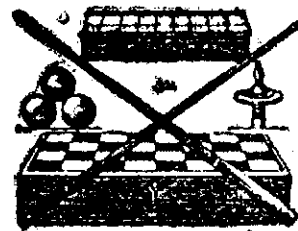
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-
crurile ce aparțin acestei branșe, și reco-
mandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de
articlii pentru fumători, gherghefuri pen-
tru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiecte ad-
mirabile.

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru as-
cutire artistică și fabricare de cuțite
în Marosvásárhely,

Piața Petőfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și jocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase
brice, barbierilor le
socotesc taxa numai
— pentru cinci. —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chi-
mic, broderie, și Institut pentru
spălatul rufelor cu abur, în
ALBA IULIA - Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,
de masă și de pat, perdele și ori-ce
lucruri din branșa aceasta cu prețuri
foarte moderate. Curățire și vopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbați și femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

1904 a câștigat dela so-
ta din Budapesta a
auritorilor și
auritorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului
aurire și reparare, iconostase, altare,
s. mormânt, acoperiș de turnuri, aran-
jamente bisericești apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânză aceasta precum și re-
pararea și vopsirea de nou a monumentelor
de asemenea și orice lcoane bisericești.
La dorința pregătesc prespect; pentru
vederea lucrărilor în provincă merg pe
— — — speșele mele proprii. — — —
Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Pantofi de catifea și piele

în orice
culoare și
calitate
pe lângă
prețurile

cele mai
ieftine și
execuția
cea mai
frumoasă

se pot cumpăra dela

Kovács Mihály, Hodmezővásárhely

(Str. Morii) Malom-utca No 6 (casa proprie).

Prețul curent se trimite gratis și franco. Vanzătorilor
li se acordă cel mai mare rabat. — Serviciu conștiințios.

Gy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

În stabilimentul de pietrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete
după natură și fotografii, monumente mor-
mântale, tofelul de produse ale industriei,
apoi lucrări moderne sculptate pentru deco-
rația zidurilor din teracotă, piatră, ghips,
ciment și din alte materii pelângă prețurile
cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

= Atelierul de fotografat a lui =

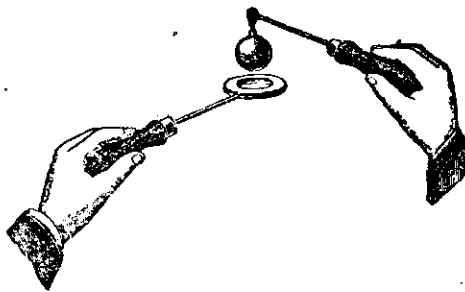
== Csizhegyi Sándor ==

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, de asemenea acvarele, picturi în olei,
specialități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n-o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás
király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — —
Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

In atenția susținătorilor de școale.

Requisitele obligatoare pen-
tru școalele confesionale în
cadrul legii XXVII, § 15
din 1907, se pot cumpăra
mai avantajos dela

Hábel Mátyás Géza

fabricant de recvizite școlastice

Budapesta, VII., Vas-utca No 7.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român
din loc și jur, că am înființat în Arad, Józsefföher-
ceg-ut No 9, un

nou institut de văpsit, curățire chi-
mică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai
mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor
mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul
prompt și efeptuarea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui

Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitatului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie
(mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie.
La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile
pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcănii,
farmacii, mobilieri pentru biserici și școale, din lemn bun
și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se
trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale. ==

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

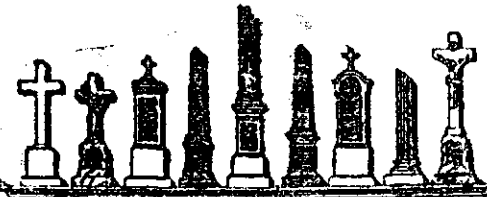
Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárád.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

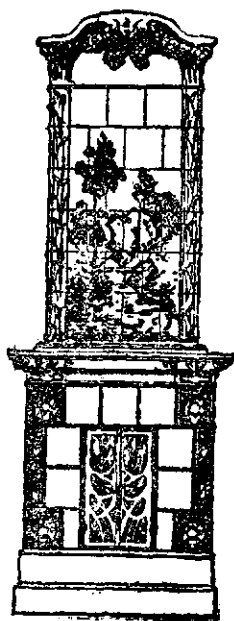
Având un magazin bogat, oferă
— mai ieftin ca orice concurență. —
Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI“!
cea mai bună și mai ieftină foaie poporală.

Mare depozit de cuptoare.

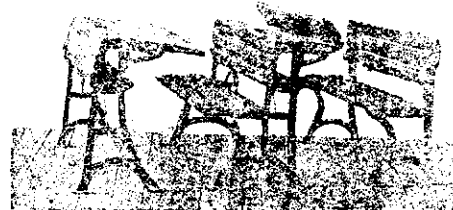
Am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de oțel Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Vilhelm Connerth Sibiu.

Fabrică după diferite
sisteme:

bănci de școală

conform celor mai
moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desen și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solid
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Clisădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman)
întemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Fabricație de primul rang de

CHEAG pentru încheierea laptelui

Atențiune!

Atențiune!

Folosiți numai astfel de cheag, care e făcut din rință de miel și vițel. Astfel de chiag e numai acela bun, care reprezintă chipul (marca fabricației) de mai sus:

„HOLSATIA“

Întrebuințarea e atât de ușoară, încât oricine o poate îndeplini.

În timp de 1—2 minute se încheagă laptele, care îl încheagăm cu chiag de mai sus.

Chiagul acesta se poate căpăta numai la pregătitorul:

Pálfi Márton

Fényes-Örményes. (Krassó-Szörény m.)

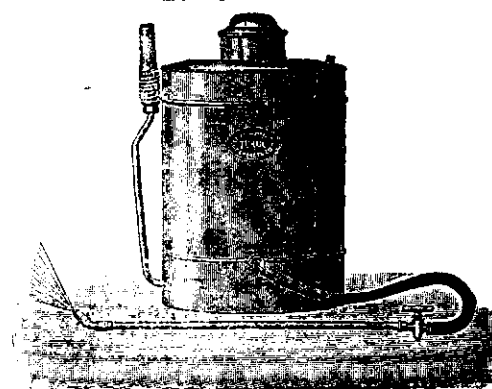
Singura vânzare în Ungaria și St. Balcanice.

Trimite preț-curente gratuit și franco ori și când se cere.
La comandare Vă rog provocați-vă la foaia aceasta.

Szontágh Pál hărăgar în Csetneken.

Depozit: Budapest, IX., Üllői-ut 19

Recomandă fabricatele proprii, cunoscute până acum de cele mai bune stropitoare pentru viță de vie brevetate TURUL. Fabricatele TURUL întru toate calitățile stropitoarelor VERMOREL întrecându-le cu mult. Stropitoare TURUL sunt pregătite din plăci de aramă cisălate cu un conținut de 16 litri.

Prețul unei stropitoare împreună cu împachetatul face 32 coroane. Tevi prelungite pentru stropirea borilor 2-50 Cor. Vânturător franc (conform cererii) 2-40 Cor. Aveți apoi stropitoare sistem „Söllösgaz” în asemănare perfectă cu „Vermorel Eclair” în preț de 40 Cor. buc. Stropitoare pentru trandafiri TURUL cu conținut de 07 litri 8 cor. bucata. Tot același cu conținut de 2 litri cu 12 coroane buc. Pompe de pucioasă contra omidei HUNGARIA cu 40 Cor. ÚVEG HENGERS cu 52 Cor. buc.

Cataloge trimite gratuit. — Firma fondată la anul 1835. — Telefon No 56-40